

Ён гадаваў беларускую літаратуру

Выхаваныя без гаджэтаў

Шоу талентаў у эфіры!

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

ФАКТЫ КАРУПЦЫІ АБАВЯЗКОВА ПРАВЕРАЦЬ

А за выдаванне пэўнай інфармацыі можа быць сур'ёзная адказнасць

Адміністрацыя Прэзідэнта Беларусі зацікавілася агучанай падчас размовы кіраўніка дзяржавы Аляксандра Лукашэнкі з журналістамі інфармацыяй аб карупцыі. Пра гэта паведаміў намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Валерый Міцкевіч.

Кіраўнік Адміністрацыі Аляксандр КОСІНЕЦ учора правёў гутарку з галоўным рэдактарам і дырэктарам партала дэлавай інфармацыі «Ежэдневник» Сяргеем Сацуком. Па словах Валерыя Міцкевіча, Сяргеем Сацуком не было прадстаўлена канкрэтных фактаў карупцыйных злачынстваў і праў ні ў усным, ні ў пісьмовым выглядзе. «Ён абяцаў даць інфармацыю, на аснове якой мы, вядома, будзем праводзіць адпаведную праверку ва ўстаноўленым законам парадку. Калі такая інфармацыя будзе», — адзначыў намеснік кіраўніка Адміністрацыі.

«Што тычыцца прэтэнзій з нагоды забароны стасункаў з прэсай, то інфармацыя і сёння прадстаўляецца журналістам прэс-службай Следчага камітэта, роўна як і прэс-службамі іншых праваахоўных органаў, — сказаў Валерый Міцкевіч. — Што да прадстаўлення інфармацыі напраму следчым, то ёсць норма, якая забараняе выдаваць таямніцы следства». Аднак з гэтай нормы ёсць выключэнне, калі следчы можа вызначыць аб'ём інфармацыі, якую можна распаўсюдзіць, але пры гэтым яна не павінна парушаць чыіхсьці законных правоў і інтарэсаў. У той жа час Валерый Міцкевіч акцэнтаваў увагу на тым, што на стадыі папярэдняга следства складана вызначыць, хто і наколькі вінаваты, таму любая інфармацыя можа нанесці шкоду той ці іншай асобе. «Адпаведна забаронаў ніякіх няма, але ёсць абмежаванне, прадугледжанае законам. І за выдаванне інфармацыі прадугледжана крымінальная адказнасць. Гэта значыць тая асоба, якая раней напраму неафіцыйна давала інфармацыю, парушаў закон і павінны былі несці адказнасць», — растлумачыў намеснік кіраўніка Адміністрацыі.

Паводле яго слоў, у дачыненні да звестак аперацыйна-вышуковай дзейнасці ўсё яшчэ стражэй, бо любая канфідэнцыйная інфармацыя, якую атрымліваюць у рамках гэтай дзейнасці, таксама абараняецца законам і не падлягае выдаванню. «І тут таксама прадугледжана крымінальная адказнасць тых супрацоўнікаў, якія такую інфармацыю выдаюць», — адзначыў Валерый Міцкевіч. «Таму правільна, што забаранілі перадаваць па гэтым канале адпаведную інфармацыю», — дадаў ён.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

«ДЗЕЙНІЧАЕ ЗАКОН»

Падчас прэс-канферэнцыі ў Аляксандра Лукашэнкі спыталі пра сітуацыю з затрыманнем у сталіцы грамадзян, якія ўзялі ўдзел у акцыі салідарнасці з забітымі журналістамі французскага часопіса Charlie Hebdo і гадзіне падзей на Украінскім Майдане. Кіраўнік дзяржавы даў даручэнне дэтална разабрацца ў тым, што здарылася. Дзейны праваахоўнік пракаментаваў Аляксандр ЛАСТОУСКІ, прэс-сакратар Галоўнага ўпраўлення ўнутраных спраў Мінгарвыканкама:

— 11 студзеня ў 12:15 у Мінску каля Пасольства Францыі сабралася група грамадзян (5 чалавек) для правядзення несанкцыянаванага мерапрыемства ў падтрымку загінулых журналістаў Charlie Hebdo. Дзяжурны міліцыянер, які нёс службу каля пасольства, звярнуўся да іх з просьбай спыніць несанкцыянаваную акцыю, бо ўгледзеў у іх дзейныя парашэнне Закона «Аб масавых мерапрыемствах». На жаль, яго просьбу праігнаравалі, а довады так і засталіся непачутымі. Разам з тым гэтыя грамадзяне знаходзіліся каля пасольства яшчэ 15 хвілін, а пасля самастойна разыйшліся па дамах. Зразумела, іх ніхто не затрымаваў. Праз некалькі дзён, 21 студзеня, гэтым грамадзянам патэлефанавалі, прапанавалі прыйсці для разбору ў Цэнтральны РАУС. 21 і 23 студзеня яны давалі тлумачэнні, а пасля сыходзілі. Матэрыялы аб адміністрацыйным правапарушэнні былі складзены і накіраваны ў суд Цэнтральнага раёна.

22 студзеня каля помніка Тарасу Шаўчэнку каля васьмі гадзін вечара сабралася група з 9 чалавек для правядзення несанкцыянаванага пікета ў падтрымку кіеўскіх падзей на Майдане. Супрацоўнікі міліцыі, якія ведалі аб правядзенні гэтага мерапрыемства, неадразува папярэдзілі прысутных аб незаконнасці іх дзеянняў, прасілі спыніць правапарушэнне. Аднак яны на законны патрабаванні супрацоўнікаў міліцыі не реагавалі. У сувязі з гэтым у 21:25 іх даставілі ў Цэнтральны РАУС для разбору. Пасля ў дачыненні да 6 чалавек былі складзеныя пратаколы аб адміністрацыйным правапарушэнні паводле артыкула 23.34 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях Беларусі, а траіх адлучылі. Усе матэрыялы перададзены ў суд Цэнтральнага раёна для разгляду.

Тарас ШЧЫРЫ.

РОЗНЫЯ СТУПЕНІ ІНТЭГРАЦЫІ

Вялікі блок пытанняў падчас адкрытага дыялогу з кіраўніком дзяржавы датычыўся інтэграцыі на постсавецкай прасторы. Гэтай тэме Прэзідэнт надаў увагу і ў кароткім уступным слове, адзначыўшы, што гістарычныя, культурныя і эканамічныя сувязі паміж Беларуссю, Расіяй і Украінай разарваць немагчыма.

СТАР 2

Смак армейскай стравы

Старшы прапаршчык Сяргей ВАРАБЕЙ — лепшы кухар ўнутраных войск.

«Дзень імянінніка», духмяныя булчкі і блінцы на Масленіцу, беларуская кухня... Карэспандэнты «Звязды» даведаліся, як кормяць ваеннаслужачых у элітнай часці ўнутраных войск.

СТАР 6

Самыя-самыя

СТУДЭНТ ГОДА: 8 ПРЭТЭНДЭНТАЎ НА ПЕРАМОГУ

Больш як 600 студэнтаў з 44-х беларускіх і смаленскіх ВНУ сабраў рэспубліканскі студэнцкі маладзёжны форум «Моладзь — надзея і будучыня Беларусі» ў Горках. Ён адзначыў на цырымоні ўрачыстага адкрыцця міністр адукацыі Міхаіл ЖУРАЎКОЎ, «сёння мы даём афіцыйны старт Году моладзі». Ён пачаў студэнцкія моладзі правесці яго максімальна насычана і цікава.

Горкі ўжо назвалі сталіцай моладзі. Форум праводзіцца трэці раз і, спадзяюся, ён стане традыцыйным, — адзначыў міністр.

У рамках форуму прадугледжана работа трох секцый: «Моладзь і сучаснасць: ініцыятыва, адказнасць, партнёрства», «Мо-

ладзь у медыяпрасторы: досвед, праблемы, стратэгія і сацыяльная актыўнасць» і «Спорт і здаровы лад жыцця: ад інтарэсу да выніку». Адною з цэнтральных падзей стане сустрэча міністра адукацыі Міхаіла Жураўкова са студэнтамі, якая пройдзе ў фармаце адкрытага дыялогу.

Таксама ў рамках студэнцкага форуму адбудзецца фінал рэспубліканскага конкурсу «Студэнт года — 2014», ідэйным натхняльнікам

якога выступіла Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі.

За ганаровы тытул будучы змагацца восем лепшых студэнтаў, якія перамаглі ў абласных і Мінскім гарадскім турах. Брэсцкі рэгіён на конкурсе прадставіць студэнтка 5-га курса факультэта эканомікі і права Баранавіцкага дзяржаўнага ўніверсітэта Аляксандра Малаканова. Віцебскі рэгіён — студэнтка 3-га курса эканамічнага факультэта Віцебскага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта Ганна Мядзель; Гомельшчыну — студэнт 4-га курса лясчэбнага факультэта Гомельскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта Андрэй Савасцін; Гродзеншчыну — курсант 3-га курса ваеннага факультэта Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы Аляксей Кутафін; Магілёўшчыну — курсант 4-га курса

факультэта міліцыі Магілёўскага інстытута МУС Віктар Кураш.

За сталіцу ў фінале выступаюць студэнтка 3-га курса факультэта радыётэхнікі і радыёэлектронікі БДУІР Наталля Віннікава, курсант 4-га курса ваенна-тэхнічнага факультэта Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта Аляксандр Гайваронскі і курсант 2-га курса інжынернага факультэта Камандна-інжынернага інстытута МНС Дар'я Селязнёва.

Фінальныя мерапрыемствы будучы доўжыцца два дні. Студэнты павінны будучы прэзентаваць свае аўтарскія маладзёжныя праекты. Іх чакаюць конкурс «Візітная картка», конкурс прамоўніцкага майстарства «Мая спецыяльнасць — мая гарантыя будучыні», творчы конкурс «Маладая Беларусь».

СТАР 2

ЦЫТАТА ДНЯ

Васіль ЖАРКО, міністр аховы здароўя:

«Я не падтрымліваю ідэю ўвесці плату за наведванне паліклінік. Змаганне з чэрэмнай трэба за кошт вырашэння кадравай праблемы. Вакацыйныя пасады ў найбліжэйшы час будуць закрыты дзякуючы выпускнікам медыцынскіх ВНУ і інтэрнам. Асноўная задача, якая стаіць у нас сёння перад галінай, — зэта ўзмацненне прафілактычнай накіраванасці і паліпінне працы амбулаторна-паліклінічнага звяна. Трэба, каб кожны пацыент, кожны грамадзянін ведаў сваё ўчастковае ўрача, участковую медсястру. А яны, у сваю чаргу, павінны ведаць прымаванага грамадзяніна і весці работу на прафілактыцы. Трэба памятаць і тое, што мы адна з тых краін, якія забяспечылі стапрацэнтную даступнасць аказання медыцынскіх паслуг».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 31.01.2015 г.

Долар ЗША	15400,00 ▲
Еўра	17440,00 ▲
Рас. руб.	223,50 ▼
Укр. грыўня	967,34 ▲

УЗДОЎЖ МЯЖЫ — НАСУСТРАЧ

Эстафета Перамогі ў гонар 70-годдзя перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне стартуе адначасова з Брэста і Мурманска ўздоўж межаў СНД 2 лютага.

Брэсцкі старт пачнецца з легендарнай крэпасці-героя. Уздольнікі маршу пройдуць уздоўж участка мяжы, якую ахоўвае Брэсцкая Чырванасцяжная пагранічная група імя Ф. Дзяржынскага, 2-4 лютага. Далей іх маршрут ідзе па поўнач. Сустрэча беларускіх і расійскіх уздольнікаў акцыі плануецца 18 лютага на стыку межаў Беларусі, Расіі і Латвіі. Фінал акцыі запланаваны 28 мая ў Маскве на Папалоннай гары.

Маштабнае патрыятычнае мерапрыемства праводзіцца па ўзгадненні з Саветам камандуючых памежнымі войскамі Садружнасці Незалежных Дзяржаў. Уздзел у эстафете Перамогі прымаюць ветэраны, школьнікі, мясцовыя жыхары, творчыя калектывы вайсковых часцей, вайскоўцы, святары. Як паведамілі ў прэс-службе Брэсцкай пагрангрупы, напярэдадні старту акцыі ў грамадска-культурным цэнтры Брэста адбудзецца канцэрт пагранічнага ансамбля ФСБ Расіі.

Яна СВЕТАВА.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

Расія пры неабходнасці дапаможа Беларусі

Расія ў выпадку неабходнасці разгледзіць магчымасць фінансавай дапамогі Беларусі. Пра гэта заявіў міністр фінансаў Расіі Антон Сілуанаў у інтэрв'ю амерыканскай тэлекампаніі CNBC. «У выпадку крайняй неабходнасці мы гатовы разгледзець іх просьбу аб дапамозе», — сказаў ён, дадаўшы, што эканоміка Беларусі цесна звязана з расійскай. «Цяпер мы вывучаем сітуацыю разам з нашымі беларускімі калегамі. Мы аналізуем ўсе фактары, якія аказваюць уздзеянне на эканамічную сітуацыю ў абедзвюх краінах, у прыватнасці, санкцыі і падзенне коштаў на нафту».

У выніку выбуху побач з радзільняй у Мексіцы загінулі 7 чалавек

У сталіцы Мексікі ў раёне Куахімальпа каля раддома прагрэмуе магучы выбух. Як мяркуюць, выбухнула аўтацэстэрна з газам, паведамляюць інфармагенцыі. Трагедыя забрала жыцці сем'ярх чалавек, яшчэ 58 атрымалі траўмы і апёкі рознай ступені цяжкасці. Учора ратавальнікі працягвалі разбор завалаў будынка. Работы вяліся ўручную, каб не параніць людзей, якія апынуліся пад заваламі.

Грэцыя прымуся пабраць фразу аб санкцыях з заявы кіраўнікоў МЗС ЕС

Грэцыя запатрабавала выкрасці з выніковай заявы кіраўнікоў МЗС краін ЕС фразу пра ўвядзенне новых санкцый супраць Расіі. На думку кіраўніка грэчаскага знешнепалітычнага ведамства Нікаса Катзіяса, замест увядзення новых абмежавальных захадаў Брусель павінен пачаць дыялог з Масквой. «Грэчаская дэлегацыя заявіла, што альбо гэтая фраза будзе прыбрана, альбо наша праца не зможа рухацца наперад. У выніку мы ўзгаднілі камюніке, якое не прадугледжвае ўвядзення новых санкцый супраць Расіі», — дадаў Катзіяс. Ён удакладніў, што вынікова заява змяшчае пункт аб пашырэнні прынятых раней санкцый. У камюніке кіраўнікі МЗС краін ЕС заклікалі бакі канфлікту на паўднёвым усходзе Украіны выконваць мінскія дамоўленасці.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Трымайце ногі і нос у цяпле

Доктар Рон Эклес з Цэнтра прастуды Універсітэта Кардыфа 25 гадоў даследаваў, чаму халодныя ногі павышаюць рызыку развіцця прастуды. Цяпер ён агучыў высновы. Такім чынам, у многіх у цэле жывуць бактэрыі, якія выклікаюць прастуду, але не сімптомы. Аднак, як толькі тэмпература ног падае, сімптомы працяжваюцца ў выглядзе насмарку. А гэта ўжо пагражае паўнаватарскай хваробай, піша The Daily Mail.

Пры халодных нагах сасуды ў носе звужаюцца і прыток крыві скарачаецца. Так цела прадугледжвае хуткую страту цяпла. Але ў крыві ёсць імунныя клеткі, якія змагаюцца з інфекцыяй. Такім чынам, калі ногі змерзлі, сліззістая носа і горла менш абаронена. У гэтай сітуацыі менш эфектыўна працуе і валасіні ў носе, што аблягчае трапяненне патагенаў у цела.

Таму рэкамендацыі простыя: трымайце ў цяпле і сухасці ногі, а таксама не забывайце пра нос, бо менавіта там ствараецца ідэальнае тэмпературнае асяроддзе для размнажэння патагенаў. Самая небяспечная тэмпература для носа — мінус 33 градусаў па Цэльсію. Не толькі зніжэнне тэмпературы носа і ног пагражае хваробай. Нельга застуджваць спіну. А вось зніжэнне тэмпературы ў ротавай поласці не павышае рызыку інфіцыравання.

КОРАТКА

З 7 да 5 рабочых дзён скарачаны тэрмін ажыццяўлення дзяржаўнай рэгістрацыі нерухомай маёмасці, правоў на яе і здзелак з ёй для юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрыемстваў.

Беларусь 30 студзеня выканала свае абавязальствы ў памеры \$43 млн 750 тыс. па выплаце даходу па чарговым купоне перад трымальнікамі п'яцігадовых ўрааблігацый Беларусі, размешчаных 3 жніўня 2010 года.

Адцяжыць мараторый на рост цэн на платныя медпаслугі для грамадзян Беларусі пакуль не плануецца.

Фізічныя асобы ў Беларусі змогуць купляць бездакументарныя валютныя аблігацыі на біржы.

Спартсмены «Брэстдзягас-чармета» другі раз сталі ўладальнікамі Кубка Беларусі па футзале.

Шэраг буйных вучэнняў пройдзе ў рамках Арганізацыі Дагавора аб калектыўнай бяспецы ў 2015 годзе.

Частка святкавання паўвекавага юбілею легендарнай групы Skorpions стане канцэрт у Мінску 10 ліпеня, які пройдзе ў «Мінск-Арэне».

СКАРЫНА КРОЧЫЦЬ ПА СВЕЦЕ

У Нацыянальнай бібліятэцы прэзентавалі 64 пераклады першадрукара

Творчая спадчына нашага славутага асветніка цяпер загучала яшчэ мацней. Бо яе перакладзі на 64 мовы свету! Менавіта столькі перакладаў атрымала прадмова да кнігі «Юдзіф». «Францызскія Скарына на мовах народаў свету» — так называецца новая кніга Выдавецкага дома «Звязда».

Выданне аказалася надзвычай актуальным. Яго толькі-толькі прэзентавалі, але увесць тыраж ужо... разшыюецца!

Складальнікам і ініцыятарам праекта з'яўляецца Аляксей Карлюкевіч. Разам з ім над ідэяй працаваў паэт Аляксей Рэзанав. Дарэчы, менавіта ён пераклаў твор са старабеларускай на сучасную мову. У яго апрацоўцы добра вядомая нам прадмова да кнігі «Юдзіф» гучыць так: «Як звяры, што блукаюць у пушчы, ад нараджэння ведаюць сховы свае, як птушкі, што лётаюць у паветры, памяньч гнёзды свае, як рыбы, што плаваюць у моры і ў рэках, чуюць віры свае і як

пчылы баронаць вуллі свае — гэтак і людзі да месца, дзе нарадзіліся і ўзгаданы ў Боце, вялікую ласку маюць».

А цяпер уявіце, што гэтыя, такія родныя і блізкія кожнаму беларусу радкі, цяпер напісалі і на іншых мовах: кітайскай, рускай, украінскай, нямецкай, англійскай, французскай, сербскай, крымска-татарскай, малдаўскай, кабардзінскай, балкарскай і іншых. І на кожнай з іх словы нашага асветніка, здаецца, па-асабліваму краюць. Пра гэта можна меркаваць па тым, як чыталі прадмову госці, запрошаныя на прэзентацыю выдання.

СТАР 2

РОЗНЫЯ СТУПЕНІ ІНТЭГРАЦЫІ

■ Працяг размовы

АДКРЫТАСЦЬ І АБ'ЕКТЫЎНАСЦЬ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
 На пытанне газеты «Звязда» пра магчымаць супрацоўніцтва Украіны з Еўразійскім эканамічным саюзам Прэзідэнт адказаў з відэачасным шкадаваннем: на жаль, усё размовы на гэты конт пакуль адышлі на другі план перад праблемамі, якія паўсталі ва Украіне. «Без Украіны гэта таксама саюз, але з Украінай гэта быў бы ого-го які саюз», — заўважыў Прэзідэнт. Ён выказаў упэўненасць, што пасля мірнага ўрэгулявання ўзброенага канфлікту на тэрыторыі Украіны не толькі будзе знойдзена формула супрацоўніцтва, але і сама Украіна здолее цвяроза ацаніць усё выгады, якія яна можа атрымаць ад паўнаўвартаснага супрацоўніцтва з ЕАЭС.

Аляксандр Лукашэнка асабліва ўвагу надаў інтэграцыі паміж Беларуссю і Расіяй. «Сёння інтэграцыя з Расіяй значна глыбейшая, чым у рамках Мыйтнага саюза, адзінай эканамічнай прасторы і Еўразійскага эканамічнага Саюза», — сказаў ён. Па словах Прэзідэнта, саюз Беларусі і Расіі — гэта эканамічны, ваенна-палітычны саюз, і ў ім значна менш праблем, чым у іншых інтэграцыйных аб'яднаннях на постсавецкай тэрыторыі. «Саюзная дзяржава — гэта палігон, дзе мы адпрацоўваем пытанні інтэграцыйнага супрацоўніцтва», — адзначыў Прэзідэнт.

Такім чынам Аляксандр Лукашэнка паставіў кропку ў развагах пра тое, ці застаецца неабходнасць у Саюзнай дзяржаве. Асабліва ўвагу ён звярнуў на дасягненні ў гуманітарнай сферы, калі расійскія і беларусы ў Расіі не адчуваюць сябе грамадзянамі інакш краіны. Разам з тым Прэзідэнт акцэнтаваў увагу на тым, каб у будаўніцтве Саюзнай дзяржавы не было так званых «праходных»

тэм, каб само яе існаванне не ператваралася ў фармальнасць, а заставалася лакаматывам інтэграцыйных працэсаў, якія распачынаюцца ў фармаце ЕАЭС.

Калумніст «Звязды» палітолаг Аляксандр Шпакоўскі пагадзіўся, што Прэзідэнт правільна абазначыў праблемы ў функцыянаванні Еўразійскага эканамічнага саюза. «Беларуская палітыка заўсёды шчырая і адкрытая. Я заўсёды раю сваім калегам па паліталогічным цэху ўважліва ставіцца да заяў беларускага лідара», — сказаў ён. — Прэзідэнт правільна выказаў свой скепсіс у дачыненні да еўразійскай інтэграцыі і адначасова з гэтым заўважыў, што Беларусі будзе дабівацца таго, каб аб'яднанне працавала эфектыўна і садзейнічала паліпашэнню дабрабыту грамадзян».

Яшчэ на пачатку снежня кіраўнік нашай дзяржавы адрываў прэзідэнтам краін, якія ўваходзяць у ЕАЭС, свае прапановы ў ўдасканаленні саюза. «Гэтыя прапановы сведчаць не столькі пра тое, што Беларусь спрабуе адстаяць толькі свае вузканациональныя інтарэсы, колькі пра тое, што наша дзяржава разглядае ЕАЭС ужо ў стратэгічнай наднацыянальнай перспектыве. Калі ўсё ідэі будучы рэалізаваны, гэта будзе эфектыўна і паўнафарматны эканамічны саюз», — лічыць палітолаг.

Запратрабаванай назваў Прэзідэнт і Садружжыце Незалежных Дзяржаў. СНД — добрая пляцоўка для фарміравання агульных напрамкаў у палітыцы, заўважыў ён. Там не прымаецца абавязковых рашэнняў, але робяцца важныя палітычныя заявы. СНД, ЕАЭС і Саюзная дзяржава Беларусі і Расіі — гэта розныя ступені інтэграцыі, сказаў беларускі лідар. І ўсё яны адпавядаюць інтарэсам Беларусі.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Новы фармат стасункаў Аляксандра Лукашэнкі з журналістамі апраўдаў сябе адкрытасцю і інфарматыўнасцю. Такую агульную думку можна пачуць ад тых нашых калег, што бралі ўдзел у мерапрыемстве. Нягледзячы на няпростае становішча ў эканоміцы краіны, праблемныя моманты ў нашых суседзях, наогул у свеце, кіраўнік беларускай дзяржавы змог быць максімальна адкрытым і аб'ектыўным. Аб адкрытасці мерапрыемства сведчыць і колькасць запрошаных журналістаў, і географія сродкаў масавай інфармацыі, якія яны прадстаўлялі. Вось якія ўражанні можна было пачуць пасля завяршэння гутаркі.

Алесь БАДАК, пісьменнік, галоўны рэдактар часопіса «Польша»:

— Прэзідэнт некалькі разоў падкрэсліваў, што гэта не традыцыйная прэс-канферэнцыя, а адкрыты дыялог: кожны, хто хацеў задаць пытанне, задаў, а некаторыя — адразу некалькі. Фармат пытанне-адказ часам перарастаў у размову, падчас якой закраліся вельмі важныя праблемы. Сапраўды, гутарка была шчырай, адкрытай, і гэта было дзяло.

Улічваючы, што сёння палітычная сітуацыя ў свеце вельмі складаная, у тым ліку калі мець на ўвазе нашых бліжэйшых суседзяў,

а да ўсяго ў палітычным плане гэты год для нашай краіны вельмі адказны, сустрача, тым больш у форме адкрытага дыялогу, была вельмі важнай і своечасовай. Шмат хто з маіх знаёмых пасля пытаўся, як было выседзець больш як сем гадзін. Справа ў тым, што гэты час праляець так хутка, быццам прайшло ўсяго пару гадзін.

Вадзім ГІГІН, палітолаг, публіцыст, галоўны рэдактар часопіса «Беларуская думка»:

— Магчыма гэта банальна, але прэс-канферэнцыя пераўзыхла ўсё чаканні. Былі пабыты рэкорды і па колькасці ўдзельнікаў, і па працягласці самой прэс-канферэнцыі. Уразіла сама атмасфера адкрытасці, шчырасці, якая захоўвалася на працягу ўсяго мерапрыемства. Фармат адкрытага дыялогу, у рамках якога праходзіла сустрачка, — гэта не проста назва, а новая форма размовы і дыскусіі. Журналісты прадстаўлялі не толькі свае сродкі масавай інфармацыі, але і ўсё грамадства, як беларускае, так і сусветнае. А Прэзідэнт у канцы нават спытаў, ці ўсё задала свае пытанні. Апошнія былі, дарэчы, самяя розныя: цікавіліся, напрыклад, ці піша прамовы для кіраўніка краіны, дзе Прэзідэнт трымае свае грошы...

Дар'я ХАРКОВА, рэдактар студый тэлебачання прадстаўніцтва МТРК «Мір» у Беларусі:

— Для нашай тэлерэдыёкампаніі самымі важнымі былі пытанні інтэграцыйных аб'яднанняў на постсавецкай прасторы. — Пра будучыню ЕАЭС у Аляксандра Лукашэнкі пыталіся некалькі разоў. Ён падрабязна расказаў пра ўсё. Украінскія падзеі таксама былі ў ліку першых тэм. Наш канал называецца «Мір», і, вядома, важна, што менавіта за мір ва Украіне выступае кіраўнік дзяржавы. Асабліва хачу падкрэсліць, што гледчыя МТРК «Мір» ведаюць Прэзідэнта Беларусі як адкрытага чалавека, заўсёды цікавацца, як ён адказвае на простыя пытанні. Напрыклад, многім гледчам было цікава пачуць, што кіраўнік дзяржавы не сам піша тэксты сваіх выступленняў, але старанна вычытвае іх, і дэдацка, як Прэзідэнт траціць свой заробак. Цікавыя тэм у час адкрытага дыялогу гучала нямяла.

Вітольд ПЕСЦІС, рэктар Гродзенскага аграрнага ўніверсітэта, доктар сельскагаспадарчых навук, кіраўнік Гродзенскай абласной арганізацыі РГА «Белая Русь»:

— Я вельмі ўважліва слухаў словы Прэзідэнта. Для мяне важным было абсалютна ўсё, і я магу сказаць, што ў краіне, напэўна, не засталася ніводнага чалавека, які б не атрымаў адказу на свае пытанні. Ужо далёка не першы раз дыялог кіраўніка дзяржавы з грамадскасцю быў адкрытым, простым і да-

ступным кожнаму. Я б сказаў яшчэ — усёабдымным, бо былі дадзены адказы на многства пытанняў літаральна з усіх сфер нашага жыцця, жыцця краіны. Мяне асабліва цікавілі пытанні, звязаныя з развіццём аграрнага сектара, экспарту-імпарту прадукцыі, цен на прадукты харчавання, знешніх сувязяў. Прэзідэнт не проста выказаў думкі па тым ці іншым пытанні, ён умеў выкрываць прычыны і паказваць вынік. Я цалкам згодзен з ім. Вядома, гэта складана, але нам неабходна захоўваць усё наладжаныя раней эканамічныя кантакты і нават у спрэчных выпадках шукаць кампрамісы, прымаць узаважныя, спакойныя, граматычныя рашэнні.

Інна ПУСТАВІТ, загадчыца арганізацыйна-метадычнага аддзела 10-й гарадской клінічнай бальніцы г. Мінска:

— Наша бальніца пастаянна атрымлівае новае дыягнастычнае абсталяванне. У 2014 годзе быў праведзены капітальны рамонт і рэканструкцыя аддзялення анестэзіялогіі і рэанімацыі, хірургічнага аперацыйнага блока, цэнтральнага стэрэлізацыйнага аддзялення. На гэта выдаткавана 154,6 млрд рублёў. Летас у бальніцы таксама замянілі вокны і дабраўраўдавалі тэрыторыю на 76,3 млрд рублёў. Па ўсім відаць, што дзяржава дае аб паліпашэнні аховы здароўя сваім грамадзянам і мадэрнізацыі ўстаноў аховы здароўя.

Скарына крочыць па свеце

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Сярод іх была, напрыклад, **савецкі пасольства Украіны ў Беларусі Марына ГУЦАЛА**. Яна з хваляваннем адзначыла: — Гэта значная падзея не толькі для Беларусі, але, пэўна, і для ўсяго свету. Са сваёй боку я зраблю ўсё, каб цэнтральная навуковая бібліятэка Украіны імя Вярдэскага, з якой супрацоўнічае Нацыянальная бібліятэка Беларусі, таксама зацікавілася гэтым праектам. Каб у найбліжэйшыя два гады мерапрыемствы па ўшанаванні Скарыны ў нас таксама абавязкова правялі.

Адметна, што 64 перакладамі Скарыны гэта добрая справа не абмяжуецца. Планаўецца, што ў будучым прамова да кнігі «Юдзіф» з'явіцца на ста мовах.

— Для свайго часу Францыск Скарына быў фігурай незаменай, — падкрэсліў **професар, літаратуразнавец Адам МАЛЬДЗІС**. — У яго жыццё Слова Божае прыйшло напісаным ад рукі, аднак пакінуў ён яго для нашчадкаў ужо надрукаваным. Скарына зрабіў амаль тое ж, што сёння зноў адбываецца ў нашай рэчаіснасці: друкаванае слова замяняецца віртуальным (мы таксама жывём у няпростае эпоху, калі ўсё змяняецца, не ўсё згаджаецца з гэтым прынцыпам). Тым жа супярэчнасці былі ў часы Скарыны. Дакладна вядома, што калі ён паехаў прадаваць свае пераклады Святога Пісання ў Маскву, там іх... спалілі. Тагачасны праваслаўны люд паспелі думаць: адна нячыстая сіла можа друкаваць Святое Пісанне. Скарына апераджыў свой час. Толькі праз паўстагоддзя Мікалай Радзівіл Чорны і Сымон Будны адрукавалі на станку першыя кнігі на тэрыторыі сучаснай Беларусі. І толькі праз 50 гадоў у Расіі з'явіўся Іван Фёдарав. Зерне асветы, кінутае Скарынам у свой час, прарасло.

Галоўны дырэктар міжнароднага радыё «Беларусь» Навум ГАЛЬПЯРОВІЧ, які паходзіць, як і Скарына, са слаўнага Полацка, расправёў пра адну слушную ідэю кнігароў старажытнага горада:

Фота Аляксандра Шыбіцка.

— У мінулым годзе да мяне звярнулася кіраўніцтва Полацка з прапановай арганізаваць там вялікае літаратурна-краязнаўчае свята. Цяпер мы працуем над яго планам. Хоцьца, каб кожны год там збіраліся пісьменнікі, навукоўцы — не толькі з нашых гарадоў, але і Прагі, Кракава, Падуі, Масквы, Санкт-Пецярбурга. Каб творцы мелі магчымасць сцвярджаць веліч нашай культуры і навуцы, можа нашага духу. Каб у старажытны горадзе, ва ўсёй Беларусі паказваць свету (і каб свет на гэта адгукнуўся), што ў нас ёсць зямля, якую мы любім, якой мы ганарымся, якая нарадзіла такіх велічных волатуў духу.

Нагадаем, што да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання засталася каля двух з паловай гадоў. Гэта зусім не шмат, калі ўлічыць, які маштабны юбілей чакае нашу краіну. Рытывацтва трэба ўсім, і такая праца ўжо вядаецца. А новая кніга дарчыч нагадала: час узгадзіць пра вялікую падзею ў гісторыі вялікага народа.

Мы былі першымі ў справе кнігадрукавання на зямлях усходніх славян. І сёння гэта для нас асабліва важна. Каб натхніцца дзейнасцю славутага папярэдніка і вярнуць з небясыці страчане. Каб, крочычы наперад, бацьчы перад сабой сонца і паўмесць — сімвалы асветы, ведаў і духоўнасці...

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.

■ Парламенцкі дзённік

Паглыбленне ў праблему

Міхаіл Мясніковіч прапануе ўдзяць участкі не толькі «чаргавікам»

Як трэба ставіцца дэпутатам да сваіх выбарчыкаў? Якім чынам належыць вырашаць праблемы кожнага з іх? Дзе лепш плаваць індывідуальнае будаўніцтва? На днях адказы на гэтыя пытанні даў старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Міхаіл Мясніковіч на пазачарговай сесіі Барысаўскага раённага Савета дэпутатаў. Падчас сустрачкі ён наведваў, у тым ліку, і прадпрыемства «Барысаўдрэў», дзе ацаніў узровень мадэрнізацыі.

— У нас у краіне без малага 20000 дэпутатаў усіх узроўняў, — заявіў Міхаіл Мясніковіч. — І менавіта яны павінны выяўляць існуючыя недахопы, а не чакаць, пакуль выбарчыкі прыйдуць у выкананні, Саветы ці на прыём да дэпутата. Трэба зрабіць так, каб сам дэпутат працаваў на апрэдржанне.

Спікер верхняй палаты парламента таксама дадаў, што гэта немагчыма без належнай кампетэнцыі Саветаў дэпутатаў і мясцовых выкананцаў і прадугледжвае цеснае ўзаемадзеянне з прадпрыемствамі і працоўнымі калектывамі, асабліва ў сельскай гаспадарцы. «Вось гэта і будзе зладжаная і належная праца дэпутатаў», — падкрэсліў старшыня Савета Рэспублікі.

Міхаіл Мясніковіч нагадаў, што з пачатку 2015 года Беларусі з'яўляецца часткай самага вялікага інтэграцыйнага аб'яднання

— Еўразійскага эканамічнага саюза. І гэта магчымасць для новых кантактаў і развіцця эканамікі рэгіёна. Але і тут дэпутаты не павінны чакаць загадаў «зверху», а працягчы ініцыятыву.

«Эканамічны стан раёна, вобласці і краіны ўвогуле вызначае дабрабыт людзей», — заўважыў спікер. Ён дадаў, што калі б належным чынам былі забеспечаны бюджэты усіх узроўняў, вырашаць праблемы грамадзян стала б значна прасцей. «Ад кожнага Савета, ад Барысаўскага ў тым ліку, патрабуецца канкрэтыя ў працы. Не размовы і разважання, а штодзённая работа з выкананамі і кіраўнікамі прадпрыемстваў», — заявіў сенатар і адзначыў, што нельга чакаць, пакуль на вытворчасць завітае міністр і дэпутат усе выправіць. Трэба самім дэпутатам актыўна ўнікаць у сутнасць праблем.

Падчас сесіі разглядаліся ў тым ліку і пытанні зваротаў грамадзян. «Кабінетны стіль работы са зваротамі грамадзян цалкам непрымыльны», — заявіў Міхаіл Мясніковіч. Ён адзначыў, што ў Барысаўскім раёне каля 40% зваротаў датычацца праблем жыллёва-камунальнай гаспадаркі і дарожнага будаўніцтва. Але праграмы для іх вырашэння ў дэпутатаў няма.

Таксама старшыня Савета Рэспублікі заявіў, што каля 15 000 участкаў будзе выдзелена ў 2015 годзе для будаўніцтва індывідуальнага жылля ў Мінскай вобласці. У той жа

СТУДЭНТ ГОДА: 8 ПРЭТЭНДЭНТАЎ НА ПЕРАМОГУ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

І ўпершыню ў праграму рэспубліканскага праекта ўключаны патрыятычны конкурс «Мой герой Перамогі». Галоўная задача кожнага ўдзельніка фіналу ў любым жанры расказаць пра чалавека, які прайшоў Вялікую Айчынную вайну, чый подзвіг з'яўляецца прыкладам мужнасці і адвагі для маладога пакалення.

Абсалютны пераможца конкурсу «Студэнт года — 2014» будзе вызначаны па суме вынікаў творчых выпрабаванняў у двух этапах конкурснай праграмы.

Дарэчы, у рамках конкурсу прадугледжана яшчэ адна намінацыя «Студэнт года online». Тут пераможцу вызначаць кадрыстычныя віртуальныя сеткі, якія змогуць прагаласаваць на сайце brsm.by за найлепшы аўтарскі гумерыстычны відэаролік на тэму «Я — студэнт!».

Цэнтральны камітэт БРСМ збіраецца хадзіць перад Саветам спецыяльнага фонду

Прэзідэнта Рэспублікі Беларусі па сацыяльнай падтрымцы адораных навучанцаў і студэнтаў аб заахаванні студэнтаў, якія занялі ў фінале першае, другое і трэцяе месца.

Між іншым, для таго, каб стаць удзельнікам праекта «Студэнт года», недастаткова быць проста паспяховым студэнтам (сярэдні бал канкурсанта не можа быць ніжэйшым за 8,0 бала). Абавязкова трэба прымаць актыўны ўдзел у грамадскім жыцці, у дзейнасці прыватнай арганізацыі БРСМ, міжвузавскіх, раённых, гарадскіх, рэспубліканскіх і міжнародных конкурсаў у галіне студэнцкага самакіравання.

Учора у рамках конкурсу прайшоў адкрыты дыялог «Молодцы Беларусі: традыцыі і будучыня» з удзелам намесніка міністра адукацыі Рэспублікі Беларусі Віктара Яцкыча і першага сакратара Цэнтральнага камітэта БРСМ Андрэя Белякова.

Надзея НІКАЛАЕВА, г. Горкі.

НА ЎЛІКУ — КОЖНЫ ПЯНЁК

Па ініцыятыве Дзяржаўнай інспекцыі аховы жыллёва-раіснага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусі ў краіне можа быць уведзена сістэма электроннага ўліку і перасоўвання нарыхтованай лесспрадукцыі, якая добра зарэкамендавала сябе ў Эстоніі.

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

— Яна дазваляе кантраляваць законнасць высечкі драўніны, ахоўвае ад неlegalных высечак, — патлумачыла прэс-сакратар Дзяржінспекцыі Вольга Грамовіч. — Звесткі аб леснасаджэннях і прызначэнні ў іх розных відаў высечак заносзяцца ў адзіную базу, непасрэдна на лесасечыя фарміраванні электронна накладная. Перасоўванне лясных рэсурсаў па-за рэгламентам будзе расцэнывацца як крадзеж.

Праблема неапазначанага афармлення суправаджальных дакументаў, а таксама вывазу драўніны зусім без дакументаў на сёння вельмі актуальна для Беларусі. Недаканаласць цяперашняй сістэмы ўліку робіць магчымым існаванне цэнявога рынку ў рэалізацыі. Летас дзяржінспектары выявілі 656 фактаў транспартавання драўніны з пераўзвышэннем вызначанага парадку, яе агульны аб'ём склаў 6,8 тысячы кубічных метраў. У той жа час вопыт Эстоніі паказвае: пасля ўкаранення сістэмы электроннага ўліку колькасць неlegalных высечак аб'ём лесспрадукцыі, што вывозілася, знізіліся да мінімуму.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ПАЖАР ЯК ПАРАТУНАК?

Сумна-кур'ёзнае здарэнне зафіксавалі праваахоўнікі Брэста. Але спачатку на ініцыятыву выяздзілі пажарныя.

Пачалося ўсё з банальнай сямейнай сваркі, у выніку якой жыхар дома па вуліцы Сасновай значную ўласную жонку ў падвале шматпавярхоўкі. Спачатку яна кікнула на далапому, але не была пачутая. Потым 39-гадовая жанчына адважылася на адчайны крок. Яна падпаліла кучу паперы ў падвале, спадзеючыся, што дым заўважыць. Так і здарылася. Жыльцы першага паверха выклікалі службу МНС. Выратавальнікі збілі навуяны замок і вызвалілі палонніцу. Спецыялісты адзначылі, што жанчына вельмі рызыкавала атрымаць атручэнне прадуктамі гарэння.

Яна СВЕТАВА.

СЯДЗЕННІ З ЭЛЕКТРЫЧКІ — У АКНО...

За хуліганства ў прыгарадным электрацінкі супрацоўнікі міліцыі Мінскага аддзела ўнутраных спраў на транспарце затрымалі двух маладых людзей. Хлопцы павыкідвалі ў акно электрычкі... сядзенні.

Вядома, такое магло здарыцца толькі з людзьмі нападлітку. Падчас паездкі ў электрацінкі па маршруце Мінск — Стоўпчы таварышам, якія «заклапі за каўнер», чымсьці не спадабаліся месцы для сядзення. Прычым настолькі, што яны не прыдулілі нічога лепшага, як пачалі вырываць з мацаванняў мяккія часткі канструкцыі і выкідаць іх у акно. Такім чынам яны пашкодзілі больш за 20 пасажырскіх сядзенняў. Нанесеная шкода агулам склала 15 мільёнаў рублёў. Паводле інфармацыі ГУУС Мінгарвыканкама, адзін з затрыманых — 19-гадовы беспрацоўны жыхар Мінскага раёна, які раней ўжо быў судзімы за крадзяжы. Другі — 21-гадовы — працуе слесарам на адным з прадпрыемстваў у Дзяржынску. Маладыя людзі патлумачылі свае паводзіны алкагольным ап'яненнем.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА ДЛЯ СТРОИТЕЛЬСТВА И ОБСЛУЖИВАНИЯ ОДНОКВАРТИРНОГО ЖИЛОГО ДОМА В БОБРУЙСКОМ РАЙОНЕ

Номер лота по порядку	Местоположение земельного участка	Начальная цена (руб.)	Размер задатка (руб.)	Расходы, связанные с подготовкой аукциона и документация, необходимая для его проведения	Условие проведения аукциона	Характеристика земельного участка	Кадастровый номер	Инженерная и транспортная инфраструктура	Дата проведения аукциона	Последний день приема заявок
1.	Бобруйский район, Сычковский сельсовет, д. Шатково, пер. 4-й Масловской, д. 3.	8 460 644	846 064	7 681 528 (расходы возмещает победитель аукциона)	Наличие не менее двух участников	Площадь 0,1137 га	№ 720884012601000199	—	02.03.2015 г.	24.02.2015 г. до 17.00

ПРИМЕЧАНИЕ: Аукцион состоится в 15.30 по адресу: г. Бобруйск, ул. Пушкина, 215-а, 2-й этаж, малый зал заседаний. Заявления принимаются по адресу: г. Бобруйск, ул. Пушкина, 215-а, каб. 61, в рабочие дни с 08.00 до 17.00 с 1-ого дня после публикации извещения в СМИ. Информация о земельных участках по контактным телефонам в г. Бобруйск: 72-05-40, 71-74-30.

Для участия в аукционе гражданин Республики Беларусь (лично или через своего представителя) в установленный в извещении о проведении аукциона срок обязан предоставить следующие документы в комиссию по проведению аукционов: - заявление на участие в аукционе (с указанием кадастрового номера и адреса земельного участка); - заверенную копию платежного поручения о внесении задатка (10% от начальной цены) на расчетный счет

Сычковского сельсоплкома № 3600712110013 в АСБ «Беларусбанк» филиал 703, код 760, УНН 700045734, код платежа 04901; - представитель гражданина Республики Беларусь – нотариально удостоверенную доверенность; - при подаче документов на участие в аукционе гражданине предъявлять паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Порядок проведения аукциона: 1. К участию в аукционе допускаются лица, подавшие в указанные в извещении сроки соответствующее заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении расчетный счет задаток. 2. Первая объявляемая аукционистом цена предмета аукциона определяется в соответствии с шагом аукциона.

Торги продолжаются до тех пор, пока по новой объявленной аукционистом цене аукционный номер поднят только один участник аукциона. Аукционист называет последнюю цену и номер данного участника трижды и объявляет проданным предмет аукциона словом «продано», а участника аукциона – победителем в отношении соответствующего предмета аукциона.

3. При отсутствии лиц из участников аукциона, готовых выкупить предмет аукциона по названной цене, аукционист называет эту цену три раза. Аукцион завершается, если после трехкратного объявления новой цены предмета аукциона ни один из участников аукциона не поднимает своего номера. 4. Предмет аукциона снимается с аукциона по решению комиссии или организации до начала проведения аукциона в случае отсутствия участников аукциона либо если на объект аукциона претендуют только один гражданин.

Жырандоля

Наш культурны асяродак

Выпуск № 4 (261)

Кінакрокі

ДРАМА З ПРЭТЭНЗІЯЙ

Яшчэ адзін фільм маладога рэжысёра: чаму варта слухаць крытыку?

Кінастудыя «Беларусьфільм» прапанавала другую карціну Аляксандры Бутар «Салодкае развітанне Веры» з Нэле Савічанкай-Кліменэ, Паўлам Харланчуком і Юозасам Будрайцісам у галоўных ролях. З усім нядаўна ў сталіцы адбылася прэм'ера дэбютнага фільма Аляксандры — сіквела савецкай стужкі «Белыя росы. Вяртанне», што запомніўся глядачам яркасцю, дынамічнасцю і эпізодычнай роляй Мікалая Карачанцава. Вось ужо другая карціна рэжысёра, дарчы, знятая па ўласным сцэнарыі, гатова для прагляду. Кажуць, прататып галоўнай героіні стала бабуля аўтара. Прыгожыя «глянцэўныя» кадры, ідэальны антураж з шакавай бялізнай, рамантыка і ўзрушальная музыка — усё ёсць. Мастацтва дзе?

У сферы асабістых інтарэсаў рэжысёра аказалася жыццё жанчыны, якая паступова старэе. Вера (у выкананні літоўскай актрысы Нэле Савічанка-Кліменэ) — былая сцэарэжысёрка, развітваецца з працай у дзень свайго 55-годдзя. Вшчыне ўдзельнічае ў пачаткам новага жыцця і капітан авіяляйнера (літовец Юозас Будрайціс), як аказалася, яе пахвіццёвы палюбоўнік, які абяцае прыйсці вечарам, «як звычайна». «Як звычайна» доўжыцца гады, шматлікімі лістамі, абцанямі. А ў гэты вечар перад ульыматумам «застаецца назавоўдзі, ці назавоўдзі, сыяць» герой Будрайціса сыходзіць, сябра чалавек Вера ад пакуты разрывае падушку і раскідвае перы па сваёй утульнай кватэры. Наўмысна прыгожы, занадта драматычны эпізод. На наступны дзень яна выклікае агента з бюро рэжысёрскага паслуг (Павел Харланчук), каб забяспечыць сабе годнае пахаванне, маўляў, няма каму больш пра яе пахаванне. Так, святонча пажаданне ішчэнавага новага жыцця адбылося палюбоўнікам здзяйсняецца дзякуючы рамантычнаму трыццацігадоваму мужчыну. Хто з кім застаецца, зразумела яшчэ з першага кроку героя Харланчука па кватэры сцэарэжысёра. Таму не будзе спойлерам, калі я скажу, што скончылася гэта каханнем двух адзіночкіх, рамантычных, быццам незвычайных асоб. Тады, пры адсутнасці інтрыгі, нечаканых паваротуў, псіхалагічнага даследавання, філасофскіх высоў вярта зварнуць увагу на тое, як зроблена кіно.

Журналісты і крытыкі разгорнулі пісалі пра першы фільм Аляксандры Бутар «Белыя росы. Вяртанне». Рэжысёру варта было б узяць на замётку некаторыя слушныя заўвагі, перайманне старых памылак — справа нядзяўдзі. У двух фільмах з рознымі сцэнарыйнымі прасочваннямі пэўны сюжэтны почырк. Абедзве карціны быццам жыццёвыя рэалізацыі, з фальшывым прыгожым хэпі-эндам (у першай — з агнём, у другой — з дажджом), эмдэляваная рэальнасць — прывабная, але выглядае раздражняльна ненатуральнай, што ўвесь час адцягвае увагу ад дзеяння фільма.

Галоўныя характарыстыкі — невыносная заштампаванасць, хранічная

Дзя творцы ў гэтым выпадку галоўным было — узнавіць гляцавы, старанна адраўшаваны свет сваіх фантазій. У ім усё ідэальна спалучаецца: людзі «сустрэкаюцца» — улюбляюцца — жэняцца», выпадковасці здараюцца на кожным кроку, перы і дождж пад рукой у самы зручны момант. Узнікае пытанне: дзе ў фільме жанру «псіхалагічная драма», уласна кажучы, псіхалагізм? Яшчэ на стадыі вытворчасці меркавалася, што кінастужка даследуе ўнутраны свет жанчыны за пяцьдзесят — праект прэтензіяй. А дзейнічае героіня даволі проста, без падаплёк і глыбінных матываў. У 55 гадоў нарэшце паставіла палюбоўніку ўльыматум, закахалася ў агента бюро рэжысёрскага паслуг, «паслала» свайго капітана словамі «я больш цябе не кахаю», расчаравалася — у адца прапанавала пажаніцца даўняму пахлонніку, адмовілася ад свайго грандыёзнага плана пахавання, прыйшла на месца памятнай сустрэчы з маладым агентам. Пасля чаго — «энд», «хэпі».

Узнікае пытанне: дзе ў фільме жанру «псіхалагічная драма», уласна кажучы, псіхалагізм? Яшчэ на стадыі вытворчасці меркавалася, што кінастужка даследуе ўнутраны свет жанчыны за пяцьдзесят — праект з прэтензіяй.

Некаторыя выказваюць недавер, як, маўляў, малады аўтар здымае кінакарціну пра пакуці 55-гадовай жанчыны. У гэтым выпадку такі імгэт я гатовая абараніць. Рэжысёр мае права з дапамогай мастацтва даследаваць навакольны свет праз свой асабісты светапогляд, інтэлект. На сваім жыццёвым вопыце далёка не паездзіш. Але даравальны такога кшталту адносіны са сваім сцэнарыйным у двух выпадках. Першы, як ужо казалася, — даследаванне. Другі — абсалютная яму супрацьлегласць, калі ў фільме няма ні пошукі, ні аналізу, ні спробы спасціжэння, толькі фэбула, перададзеная ў падагнаных пад прыгожасць кадрах.

Карціна «Салодкае развітанне Веры» не выклікае пакуці дысанансу: зняць яе — тое ж самае, што пераказаць сябру здарэнне з агульніым зняёмым.

Так стваралася чарговая адзінка беларускага кіно, з якой сапраўды хутка развітаецца, таму што не ўраджае, не вучыць, не запамінаецца.

Ірэна КАЦЯЛЮВІЧ

Карыфей, патрыярх беларускай літаратуры — словы ў адрас Міколы Аўрамчыка. Славуты пэат у снежны адначыў 95-годдзе, у яго гонар Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры разам з Цэнтральнай навуковай бібліятэкай імя Якуба Коласа наладзілі вечарыну, дзе сабраліся літаратуры і дзеячы культуры. Атрымалася так, што словы ў гонар аднаго чалавека фактычна сталі словамі ў гонар беларускай літаратуры. І нічога дзіўнага: Мікола Аўрамчык — той чалавек, які атрымаў пучэўку ў творчасць ад Купалы і Коласа яшчэ да вайны. Прайшоў праз драматычнае XX стагоддзе, адчуў тэмы, што яно прапаноўвала літаратуры. Асабіста ведаў і сабраваў з усімі тымі, хто ствараў беларускую літаратуру за савецкім часам. Сам пісаў, як бачыў і адчуваў, — пазію і прозу. Пісаў пра калег-літаратараў — прывісваю ім вершы, публіцыстычныя творы, эсэ. Але і гадаваў нашу айчынную літаратуру — выхаваў не адно пакаленне пэстаў.

Ён прыйшоў на сустрэчу з літаратурнай у той момант. Вытанчаны, прывабны (нават рамантычна прывабны) у сваёй сізвізе — яму вельмі пасуе гэты вобраз. Нехта нагадаў, як Генадзь Бураўкін аднойчы казаў: «Аўрамчык стаў падобны на якога сацыял-дэмакрата». Гэта напэўна, інтэлігентнасцю і спагадай. Пра яго заўважалі: па жыцці ён чалавек вельмі добры, атымістычны, нягледзячы на тым выпрабаванні, што перажыў (вайна, палон, цяжкая праца на каменнавуальнай шахце ў Германіі, пакаранне пасля вайны, пагроза зняволення), з замілаваннем прымаў і прымае жыццё. Можна таму, што сапраўды навучыўся радавацца кожнаму падоранаму дню. І вое з такой жа шчырай радасцю — і ад сустрэчы — слухаў словы сваіх маладзёжных калег. Фонам на сцяне ішлі фотаздымкі: з Танкам, Мелехам, Быкавым, Караткевічам, іншымі нашымі літаратарамі. Што ні чалавек побач з ім — тое асоба. Асобы калі словы ў яго гонар, дапамагаючы лепш зразумець такую з'яву, як беларуская літаратура.

Казімір КАМЕЙША, пэат, перакладчык:

— Калі выстраіць у шэраг тых, каго падтрымаў, падставіў сваё плячо, выправіў у шырокую пэатычную дарогу Мікола Якаўлевіч, то быў б магутная рота. Мы ўсе шануем нашага настаўніка. Я з Міколам Аўрамчыкам пазнаёміўся больш за паўсотні гадоў таму. Мы, студэнты-першакурснікі (я, Рыгор Семашкевіч і Эдуард Зубрыцкі), нежк адважлівы і пайшлі туды, дзе знаходзіўся ЦК камсамолу, але ў тым жа будынку размешчалася рэдакцыя «Маладоці», а я стаў яго намеснікам. Мы недзе з год працавалі разам з Міколам Аўрамчыкам. Ведаючы яго вярлікую любоў да Максіма Танка, мы часам любілі Міколу Якаўлевіча падвядзёрчы. Казалі: «Танк у часопісе «Польмя» надрукаваў вярлікую нізку пазіі, але ёсць нешта не тое...» Мікола Якаўлевіч маўчаў, а потым гаварыў: «Ну што вы, хлопцы, у Максіма такая амплітуда вагання...»

Аднойчы нечакана зайшоў Аўрамчык да нас з Зуёнкам і казаў: «Хлопцы, усё, іду з працы». У Васіля Васілевіча нават твар змяніўся: «Мікола Якаўлевіч, 27 гадоў працы — і раптам сыходзіць?». Аўрамчык сыходзіў і тады на месцаў 7-8 паехаў у Лтву. Мы думалі: адпачываць, лячыць свае хворыя лёгкія, працякую астму. І вое аднойчы Мікола Якаўлевіч завітае з пакоўным партфелем і пачынае размову здалёк: «А ці многа ў вас прозы?». І раптам: «Хлопцы, я прынёс раман». Мы дружна ўсміхнуліся, таму што ён пэат, здаецца, нідзе прозу не друкаваў. А ён дастае з партфеля папку, кладзе на стол: «Буду кажаць з хваляваннем, што вы скажаце». Тады ўжо рэдактарам быў Анатоль Грачанаў, папрасіў, каб я пачаў та. Цяпер я скажу тое, што адчуў тады. Гэты твор быў прывісваны працы зняволення на шахце ў Руры, які трапіў у палон не па сваёй волі, а таму што здаўся іх камандуючы. Малады чалавек трапіла ў невыносныя ўмовы. Твор быў напісаны не па тагачасных ідэалагічных канонах, а з нейкімі нюансамі, якія тады літаратура не адлюстроўвала. Мабыць, недзе паралельна апісаў тое ж Янка Брыль у «Птушках і гнёздах». Але лёш палоннага ў Янк Брыля іншы: Польшча была членам Лігі нацыі да вайны і мела права на абарону сваіх ваеннапалонных. Савецкі Саюз з Лігі нацыі за вайну з Фінляндзіяй быў выключаны. А пра-другое, Сталін казаў: «У мяне няма палонных, у мяне ёсць здраднікі». Увечце ў гэтай сітуацыі Міколу Якаўлевіча, які насуў у сабе гэты боль і здолее яго перадаць вельмі глыбока: пісаў фактычна пра тое, што перажыў. Калі Аўрамчык паучаў пісаць, ён стаў перад выбарам: ці сфальшывіць, ці паказаць праўду. І паказаў праўду. Напрыклад, як у хвіліны адчаю так свідраваў, што хацеў, каб горная парода яго заваліла. Гэта

віча нават твар змяніўся: «Мікола Якаўлевіч, 27 гадоў працы — і раптам сыходзіць?». Аўрамчык сыходзіў і тады на месцаў 7-8 паехаў у Лтву. Мы думалі: адпачываць, лячыць свае хворыя лёгкія, працякую астму. І вое аднойчы Мікола Якаўлевіч завітае з пакоўным партфелем і пачынае размову здалёк: «А ці многа ў вас прозы?». І раптам: «Хлопцы, я прынёс раман». Мы дружна ўсміхнуліся, таму што ён пэат, здаецца, нідзе прозу не друкаваў. А ён дастае з партфеля папку, кладзе на стол: «Буду кажаць з хваляваннем, што вы скажаце». Тады ўжо рэдактарам быў Анатоль Грачанаў, папрасіў, каб я пачаў та. Цяпер я скажу тое, што адчуў тады. Гэты твор быў прывісваны працы зняволення на шахце ў Руры, які трапіў у палон не па сваёй волі, а таму што здаўся іх камандуючы. Малады чалавек трапіла ў невыносныя ўмовы. Твор быў напісаны не па тагачасных ідэалагічных канонах, а з нейкімі нюансамі, якія тады літаратура не адлюстроўвала. Мабыць, недзе паралельна апісаў тое ж Янка Брыль у «Птушках і гнёздах». Але лёш палоннага ў Янк Брыля іншы: Польшча была членам Лігі нацыі да вайны і мела права на абарону сваіх ваеннапалонных. Савецкі Саюз з Лігі нацыі за вайну з Фінляндзіяй быў выключаны. А пра-другое, Сталін казаў: «У мяне няма палонных, у мяне ёсць здраднікі». Увечце ў гэтай сітуацыі Міколу Якаўлевіча, які насуў у сабе гэты боль і здолее яго перадаць вельмі глыбока: пісаў фактычна пра тое, што перажыў. Калі Аўрамчык паучаў пісаць, ён стаў перад выбарам: ці сфальшывіць, ці паказаць праўду. І паказаў праўду. Напрыклад, як у хвіліны адчаю так свідраваў, што хацеў, каб горная парода яго заваліла. Гэта

Леанід ДРАНЬКО-МАЙСЮК:

— Я аматар, прыхільнік і чытач беларускай літаратуры. У якасці чытача заўсёды добра пачынаюся, асабліва, калі згадваю тэмы кнігі, якія на мяне паўплывалі, тым творам, якія мяне выхоўвалі, пачынаючы са школьных гадоў. У 1965 годзе мне 8 гадоў. У школе разгортваю чытанку з радкамі ў невяносіных умовах і працягваю верш Міколы Аўрамчыка, прывісваны Васілю Быкаву. Там былі радкі:

Калі нам дажыць да світанна, Калі пратрымацца да дня, Калі моглімакі не стане Праклятая вышыня.

І я ахнуў: як так можна проста, пэатычна, выразна ўзяць назвы прэзіччых твораў і ператварыць іх у пазію. І з якой цэпльнай скацац пра гэта. Раман «У падземеллі» — гэта тая проза, якую варта перачытаваць, а не проста адзін раз прачытаць. Той раман, які патрабуе экранізацыі, таму што ў ім пра вайну сказана тое, што не знойдзеш у іншых ярых, таленавітых кнігах па гэтай тэме. Там асабісты вопыт: плакаць хочацца, чытаючы сцэны, дзе нямецкі майстар, шахцёр, беларускаму хлопцу, пэату, кожны дзень прыносіць вярліны бутэроўкі. Дзякуючы гэтым ён жыў. Альбо палонныя англічане, якія таксама працавалі ў шахтах (а ім прыходзілі пасылкі з ежай праз Швейцарыю, праз Чырвоны Крж) падвходзілі да галоўнага героя, каб немцы не бачылі: «Мы паклілі ежу ў той штольні...» Ён паказаў, што калі надвходзіць вялікая бяда, то нацыянальна адыходзіць на другі план. На першым застаецца чалавечнасць, а яна і праз немцаў выўляецца, і праз англічан. Толькі ў Аўрамчыка я гэта прачытаў. У час вярліка бяды людзі ўспамінаюць пра нейкія вельмі простыя рэчы, якія дапамагаюць выжыць: падтрымку, слова, ежу. Гэты мастацкі вопыт нам павінен дапамагаць. І дзеля гэтага трэба чытаць беларускую літаратуру, у прыватнасці Міколу Аўрамчыка.

Чым больш я живу, тым больш у маёй душы, як чытач беларускай літаратуры, збіраецца радасць: гэта тая літаратура, якая мяне выхавала. Мяне выхоўвалі і вусныя расказы Анатолія Вярцінскага, Рыгора Барадуліна пра Аўрамчыка. Таму што ён стварыў літаратурную выхаваючую школу пры часопісе «Маладоці». Я ў гэтую школу не паспеў, я нёс свае вершы да Аўрамчыка, а трапіў да Пётруса Макаля. Але мне пра гэта і Раіса Баравікова расказвала: як ён абнаўляў, як гледзіў у літаральным сэнсе маладзёкіх пэстаў па галаве. Як умеў скацаць добрае слова. Сёння мы, бадай, і гаворым добрых словаў адзін аднаму. Мне пашанцавала: у майм жыцці была і застаецца літаратура, створаная Міколам Аўрамчыкам, застаецца яго чалавечы вопыт.

Ларыса ЦІМОШЫК

Выстава

АГОЛЕНАЯ НАТУРА ЯК АБСАЛЮТ

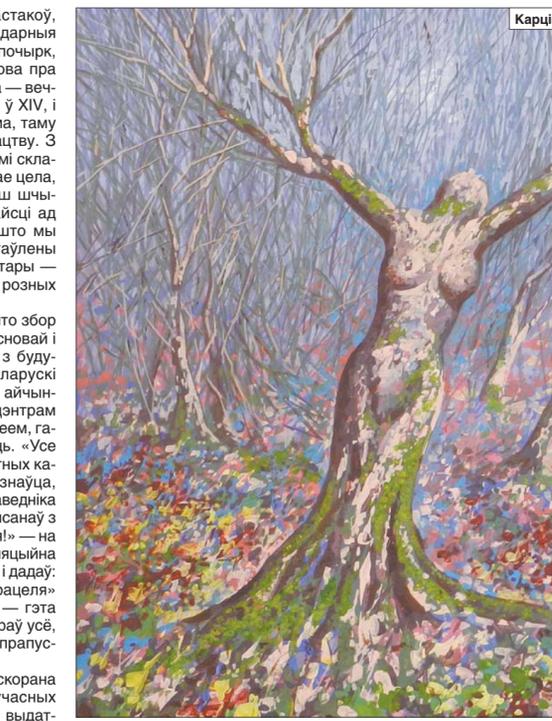
Жанр «ню» ад сотні жывапісцаў

У Цэнтры сучасных мастацтваў адкрылася выстава «Авантура» калекцыі мастака, музыкі і кінарэжысёра Андрэя Плясанова. Назва стала спалучэннем слоў «авангард» і «аголеная натура». Каля 110 твораў 55 беларускіх авангардыстаў змясцілася ў залах цэнтры. Як яны ствараліся? Па заказе ці просьбе самога калекцыянера, за палатно з фарбамі ці за настойлівы паўгадовы ціск з бутэлькай гарэлки. Усе карціны (немагчыма проста скацаць «экспанаты» — творы!) маюць агульную тэму — аголеная жаночая натура — і агульны фармат 60х70 і 70х60. Адкрыццё адбылося 28 студзеня з песнямі самога калекцыянера пад гітару і саксафон.

«Аднойчы Андрэй запрасіў нас у госці, быццам на кубак гарбаты, у аднапакаёвую хрушчоўку, ведаецца, без дзвярэй... а на сценах дыван, гэта значыць аднаго фармату работы мастакоў нашага пакалення, якіх то бралі на выставы, то не бралі, што было часцей. І раптам такая адкрытасць — у гэтым была нейкая арганіка, выклік, прызнанне і смелы крок. Дзіўная кватэра, у якой усе карціны віселі цесна-цесна — збор часу, нашага часу, таго, з чым мы жылі, чым мы былі заклапочаныя, што мы хацелі бачыць», — распавяла пра «першае знаёмства» з калекцыяй мастацтвазнаўца, дырэктар аўтарскай канцэптуальнай галерэі «Брама» Ларыса Фінкельштэйн.

Калекцыя Андрэя Плясанова ў такім маштабе апошні раз выстаўлялася ў 1992 годзе, таму ўбачыць закрытыя ад шырокага кола глядачоў творы тым больш каштоўна.

Дырэктар Цэнтры сучасных мастацтваў Наталія Шаранговіч адкрываючы, прадставіла выставу: «Мы ўсе цудоўна ведаем, што авангард у нас ёсць. Хацелася б скацаць, што ён у нас самы разнастайны, тэмы, якія ўзнімалі мастакі, — таксама розныя. Самыя прыгожыя цэпльня пачуці былі ім не чужыя. А звычайна якія гэта пачуці? Безумоўна, да жанчыны.

Карціна Віктара ЦІХАНАВА.

Праз авангард выставы можна прасачыць, як асобны з тых 110 талент праз свае вочы, суб'ектыўны, унутраны свет, адносіны з навакольным светам і колерам, прафесійная магчымасць можа працаваць з трапяткой і патрабавальнай тэмай аголенай

натуры. Што ён можа гэтым скацаць, якія пачуці перадаць і кім для яго паўстае жаночы, суб'ектыўны, унутраны свет, адносіны з навакольным светам і колерам, прафесійная магчымасць можа працаваць з трапяткой і патрабавальнай тэмай аголенай

Ірэна КАЦЯЛЮВІЧ

«Шчаўкунок» — на сцэне

«Зоркай быць няпроста»: ці зразумеем мы гэта падчас канцэрта?

Беларускі хлопчык Уладзіслаў Хандогій віртуозна перамог на XV Міжнародным тэлевізійным конкурсе юных музыкантаў «Шчаўкунок»: ён атрымаў золата і прыз глядацкіх сімпатый. У найбліжэйшы час маладога таленавітага п'яніста можна будзе пачуць у Беларускай дзяржаўнай філармоніі ў Мінску. Сёння ён выступіць тут у рамках праграмы «Таленты Беларусі і Расіі».

«Шчаўкунок» сёння з'яўляецца адным з самых папулярных дзіцячых тэлевізійных конкурсаў акадэмічнай музыкі. Прычым не толькі ў Расіі: у ім спаборнічалі ў розных намінацыях 48 удзельнікаў з усяго свету. Хандогій быў адзіным прадстаўніком Беларусі.

Нашаму пераможцу ўсяго 13 гадоў. Ён з'яўляецца навучанцам Рэспубліканскай гімназіі-каледжа пры Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі. Яго педагог — Ірына Семяняка.

Уладзіслаў расказаў, што па будных днях пакуць музыкой займаецца не надта шмат, праз загрузанасць у школе: усяго тры ці чатыры гадзіны штодня. Ён і жыхары суседніх кватэр не вельмі задаволеныя тым, што ім пастаянна даводзіцца слухаць музцыраванні таленавітага суседа.

У будучым хлопчык марыць стаць прафесійным, вядомым у свеце п'яністам. Аднак быць зоркай нялёгка, упэўнены ён. Давядзецца ездзіць на шмат розных канцэртаў, а гэта значыць, пастаянна мяняць праграмы, працаваць па дзесяць гадзін штодня — цэлымі днямі і нават ночамі, лічыць хлопчык.

Педагог маладога пераможцы Ірына СЕМЯНЯКА ў адным з інтэрв'ю адзначыла, што скарыць сэрцы членаў журы і публікі толькі ўзроўнем складанасці выкананай праграмы цяпер вельмі цяжка. На яе думку, лепш узяць пэўны твор, на

дырыжор Камернага аркестра Філадэльфіі Ігнат Салжаніцын.

Уладзіслаў, вядома, рады, што пераможа яму ўсімхнула. Аднак для яго галоўнае не прызы, а магчымасць выступіць на вялікіх канцэртных пляцоўках. І запрашэнні на новыя канцэрты яму ўжо пачалі паступаць.

Такога поспеху на гэтым міжнародным музычным конкурсе беларускія музыкі раней яшчэ не дасягалі. Таму, здаецца, самы час завітаць, нарэшце, у філармонію ў Мінску і паслухаць адоранага юнака.

Акрамя Хандогія, на вялікай сцэне выступіць маладая выканаўца з Расіі — уладальніца Гран-пры міжнароднага фестывалю-конкурсу «Крышталёная ліра» Ганна Якаўлева (сапрана). Нашу краіну прадставіць таксама стыпендыят Спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітых дзяцей і моладзі скарпал Філіп Змішка. Спецыяльным госцем праграмы стане прэзідэнт Міжнароднага дабрачыннага фонду, народны артыст Расіі Юрый Розум. Лірычнага настрою вечару дадасць пэатэса Анастасія Лебедзева.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.

Падпіска-2015

«НЕ ПАКІДАЙЦЕ Ж МОВЫ НАШАЙ...»

Стары і, так бы мовіць, «удасканалены» анекдот. Адзін дзядзька кожную раніцу кленчы перад абразамі, прасіў: «Божухна, дапамажы мне выйграць прыз у звяздоўскай латарэі! Божухна, дапамажы мне выйграць прыз!» Збрыдззеў ён Богу просьбамі, і той аднойчы не вытрымаў — адазваўся: «Мужык, дапамажы ж і ты мне — падпішыся хоць раз на гэту газету!» Многія з чытачоў «Звязды» робяць гэта з месяца ў месяц, з квартала ў квартал, з года ў год і нават (здымаем капляюш, як той казаў) з дзесяцігоддзя ў дзесяцігоддзе! Але пры гэтым ніякіх купонаў на розыгрыш не запяваюць, не дасылаюць... Шмат хто дасылае, ды чамусьці не выйграе. Але ж многім і шчасціць!

шоў на сустрэчу, мы расказалі пра «Звязду», яе багатую, амаль стагадовую, гісторыю, пра людзей, якія працавалі тут раней і працуюць цяпер, пра адметныя праекты і рубрыкі... — Цікавая газета, — пацвердзіла і атрымальніца прыза Тэрэса Іосіфаўна ЛУКАШЭВІЧ. — У ёй друкуецца усё пра пенсію, стыпендыі, дапамогі, пра здароўе, народную медыцыну, курсы валют ёсць, прагноз надвор'я на некалькі дзён... Крыжаванкі мы любім разгадваць, разам з дачкой па «Хатняй энцыклапедыі» нешта новае гатаваць... Словам, «Звязду» выгадна мець у хаце. Можна нечаму навучыцца, пра усё даведацца. А калі яшчэ і прыз атрымаць... Тэрэса Іосіфаўна, як прызналася, у нашай латарэі некалі марыла выйграць халадзільнік. Але ж тады ёй не пашчасціла, таму картка на розыгрыш яна больш не дасылала. Цяпер, у сувязі з пераходам на лічбавы тэлебачанне, падумала, што добра было б «разжывіцца» на прыстаўку-рэсівэр. А тут, бач, пашчасціла на сам тэлевізар!

— А дзядзька сувязі ў аграгарадку Ашмяны, — патлумачыла начальнік раённага вузла паштовай сувязі Клемянціна Леанардаўна ДРОБЫШ, — па ўсіх заказчыках адно з найлепшых у нашым раёне. Там дружны калектыв, ніколі і ніякіх скаргаў. Тэрэса Іосіфаўна бездакорна ведае сваю справу, умее арганізаваць людзей, знайсці падыход да кожнага. Такіх людзей, як яна, і на заслужаны адпачынак адпусіць не хочацца. Дададзім, што ў сям'і нашай падпісчыцы двое дарослых дзяцей і адзін — пакуль што — унучак. Яму, ну вядома ж, за шчасце будзе па новым тэлевізарам глядзець у бабуні мультыкі! А нам, звяздоўцам, за шчасце ведаць, што суперпрыз трапіў у добрую сям'ю. Зрэшты, было такое ўражанне, нейкіх іншых, нядабрых, у гэтых мясцінах проста не знойдзеш: ва ўсіх прысутных на сустрэцы — адкрытыя, прыяныя твары, цёплыя, добразычлівыя ўсмешкі. А ўжо якія шчырыя апладысменты гучалі пасля кожнага верша, які дружны залівісты смех...

Галоўны выйгрыш уручаны нашай падпісчыцы.

дзе яго дырэктар Галіна Браніславаўна Лукаша спецыяльна для нас правяла невялікую экскурсію. Шмат там вартых увагі экспанатаў! Цікавая сама гісторыя стварэння музея. Адкрыўся ён яшчэ ў 1970 годзе ў старой драўлянай школе, калі дырэктарам працаваў ветэран Вялікай Айчыннай вайны Міхаіл Іосіфавіч Крайноў. Экспанатаў спачатку было няшмат, і ўсе яны змяшчаліся ў адным невялікім пакойчыку. Дах над ім працякаў, таму падчас дажджоў музей не раз прыходзілася ратаваць ад патапоў... Цяпер ён у новым будынку, і гэта другая ўжо экспазыцыя, створаная якой кіраваў пісьменнік Уладзімір Ільч Содола. — Ніхто, мусіць, не ведае жыццё і творчасць Францішка Багушэвіча так, як ён, — прызнала былы дырэктар школы Соф'я Іосіфаўна Кавалёна.

дзецям) цікава разглядаць, даведацца, як што некалі рабілася, ды дзіўна з умельствам прадаваў. На вась гэтага лапаца, напрыклад, мая бабуля «садыла» хлеб — на кляновым лісці... Вялікія такія боханкі... Яна іх у печ, а я, малая, ледзьве не ў слэзы: яны ж, маўляў, згараць там... Нічога падобнага! Яны падрасталі, працякаліся... Паху на ўсю хату было! Мая свакроўка, дарэчы, і цяпер той даўнейшы хлеб пячэ. Вельмі смачны! ...Такія вась атрымаліся сустрэчы з нагоды ўручэння прыза, такія размовы. І не трэба, мусіць, казаць, што падчас іх і гаспадары з намі, і мы з імі гаварылі на адной мове — на беларускай, берагчы якую («каб не ўмерлі!») заклікаў Францішак Багушэвіч. А вась як мы яе беражам — пытанне. Падчас чарговых разваг над ім — ужо даўнім, балючым — прыйшла ідэя цікавай гульні пад умяной назвай «Сто слоў» (альбо пяцідзясят)... Менавіта столькі іх (прыгожых, цікавых) можна выбраць, напісаць на першай дзяржаўнай мове і папрасіць гульцоў перакласці на рускую і на адну з замежных. Хто справіцца з задачай хутчэй і з меншай колькасцю памылак, той і пераможца. Гуляць у словы могуць і асобныя вучні, і каманды класаў, школ, магчыма, нават раёнаў (маршы ж не шкодна?)... Мэта гульні — паказаць роўнасць і рознасць моў, і багаты і прыгажосць, звярнуць увагу на канкрэтныя словы-залацішкі... У дзёх школах Ашмяншчыны ідэю гэтай гульні мы агучылі. Настаўнікі абяцалі падумаць і, магчыма, нават арганізаваць... А «Звязда» тады магла б прыехаць — паглядзець, «пажурчыць» (калі давераць), уручыць прызы найлепшым знаўцам беларускай мовы і сваім... будучым падпісчыкам, бо яно ж, пагадзіцеся, лагічна — чытаць газеты на той мове, якую любіш.

На сустрэчы са звяздоўцамі ўсе атрымалі на памяць фірмовыя календары нашай газеты з пажаданням, каб шчасціла кожны дзень.

Настаўніца беларускай мовы і літаратуры, кіраўнік літаратурнага музея Ф.К. Багушэвіча Галіна ЛУКША з вучнямі.

каў (іх адрасы і тэлефоны пазначаны ў купонах: каму дзваліліся, хто згадзіўся прыйсці, той і гоць). Такім чынам кожны розыгрыш аб'ячае новыя знаёмствы і цікавыя сустрэчы, ператвараецца ў маленькае свята, падчас якога менавіта гасціям даручаецца права выцягнуць шчаслівыя купоны: па адным з кожнай вобласці і горада Мінска. Суперпрыз (у апошні раз гэта быў тэлевізар LG) разыгрываецца асобна. А ўжо потым усё гэта ўручаецца: некаму — у рэдакцыі з рук у рукі, некаму — прынарода.

Мы пацікавіліся ў Тэрэсы Іосіфаўны, ці выйграла яна нешта раней? Аказалася, што хіба дробязі некалі — чайнік, аднойчы — будачку... А вась такі, досыць каштоўны падарунак, атрымала першы раз у жыцці. — На наша аддзяленне сувязі прыходзіць адзінаццаць асобнікаў «Звязды», — з веданнем справы (бо працуе на пошце з 1982 года) сказала Тэрэса Іосіфаўна. — Уладзімір Іванавіч Новік гэту газету пастаянна вылісае, Валерый Іванавіч Рыбак, Тэрэса Францаўна Каралевіч, Сабіна Францаўна Кабак... Хто-ні хто з іх, дакладна ведаю, і купоны ў рэдакцыю дасылаю. А вась выйграла чамусьці я... У гэтым, як падалося, нічога дзіўнага не ўбачылі ні землякі Тэрэсы Іосіфаўны, ні яе непасрэднае кіраўніцтва:

Пагадзіцеся, не лагічна было б трапіць да добрых людзей і не расказаць ім штось з любімай чытачкай рубрыкі «Але, народ на провадзе!»... А дзе адна гісторыя, там другая, трэцяя... Шкада, што часу вобмаль было: нас чакалі ў недалёкіх адсюль Журпранах, месцы, дзе нарадзіўся Францішак Багушэвіч. Імя яго тут носіць сярэдня школа — дзякаваць Богу — беларускамоўная (як, дарэчы, і Дакурнішкі ВПК), а ўжо ж цёплая, утульная, чыстая, дзе кожны вучань, кожная вучаніца, як падалося, атуюлілі ўвагай і клопатам настаўнікаў... Разам мы пагаварылі пра нашу «Звязду» і «Чырвонку», пра стан роднай мовы, з цікавасцю наведалі музей знакамітага земляка,

А мы, звяздоўцы, парадаваліся таму, што свет ценны: спадар Содола — наш пастаянны падпісчык і нават аўтар. Клопатам педагогаў створаны ў школе і куток народнага побыту, дзе знайшлось месца і спраўным кроснам, і калаўроту, і стагадовай драўлянай ступе з начоўкамі, і даматканым ходнікам-ручнікам, і вясельным шарфункам, і старому самавару, і вышываным фартушкам, і мярэжжывым фіранкам... Прычым многае «прышло» сюды з пазамінулых стагоддзяў! — Нешта з гэтых рэчаў вялялася на гарышчы, нешта — ляжала ў шафках. І там іх ніхто ніколі не бачыў, — патлумачыла Галіна Браніславаўна Лукаша. — А пазносілі ў адзін пакой, сабралі разам, і цяпер усім (асабліва

Валяціна ДАЎНАР. Р.С. Там жа, на Ашмяншчыне, пачулі прыгожую легенду. Паводле яе, некалі ў ваколіцах Кушляна, на высокай гары, што завецца Плікінкаю, стаяў прыгажэжны касцёл. Аднак хадзілі туды адзікі. Большасць жа людзей была настолькі зануранай у свае будзённыя справы, што нават вацін не падымала, каб палявацца храмам, каб пабачыць яго... І таму касцёл, адчуўшы сваю непатрэбнасць, знік — як скрозь зямлю праваліўся! Апусцела гара Плікінка, апусцелі душы месцічаў: невыносна ім стала жыць — без храма, без веры. І тады людзі пачалі каляцца, сталі аб'ядноўвацца, каб узвесці новы касцёл. Шмат часу яны патрацілі, шмат грошай і сіл аддалі, але храм паўстаў! Ён быў вельмі прыгожым! Але... зусім не такі, як той, ранейшы, бо больш той быў спраўдны!... Казка — была, як той казаў, ды ў ёй намёк.

Бліжэй да людзей

ПАШТАЛЬЁН З ХАРЫЗМАЙ

Жыхары вёскі Негіна, якую абслугоўвае Станіслаў Напрыенка, гатовы падпісвацца на газеты ўжо дзеля таго, каб... зрабіць яму прыемнае

Наогул Станіслаў на Касцюковіцкай пошце агульны любімец. Яго начальнік Ірына Каваленка кажа, што такога дысцыплінаванага работніка яшчэ пашукаць трэба. Заўсёды прыветлівы, акуртны. Ды і як жа інакш, калі ідзеш да людзей, калі прадстаўляеш вельмі паважаную імі ўстанову?

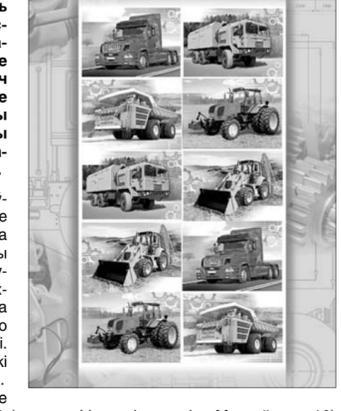
што крыху сумуюць аб тым часе, калі ён да іх прыходзіць. У вёсцы Негіна, дзе цяпер працуе хлопец, таксама жыхароў не шмат. Заробкі невялікія, і людзі імкнучыся вылісаць нешта таннае. Але нават у такім маленькім населеным пункце (добра, калі 60 чалавек назбіраецца) ёсць спраўдныя прыхільнікі штотдзённых газет, у тым ліку і «Звязды». — Валерый Базылеў пэўны час не мог вызначыцца з любімай газетай. Адно рэспубліканскую вылісаў, потым — другую, а паспрабаваў чытаць «Звязду»: і вась ужо трэці год ён не здраджвае», — гадвае Станіслаў. Сваё далейшае жыццё ён пакуль не ўяўляе без пошты: наступіў у Віцебскі дзяржаўны вышэйшы каледж сувязі і вельмі сфармаваны. Па-першае, гэта новыя веды і ўпэўненасць у заўтрашнім дні. Па-другое, ёсць магчымасць некалькі разоў на год пабыць гарадскім жыццём. У роднай вёсцы з равеснікамі ў інтэрнэце не так цікава, як у рэальным жыцці. — На гарэлку ад нуды часам не цягне? — хочацца знайсці хоць нейкую загану ў гэтым чалавеку, вельмі не падобным на свай аднагодкаў. — Не, барані Бог. Калі гэтым заняцца, крыж на сабе можна ставіць адразу. — А як пазбаўляецца негатыву? — З добрымі людзьмі пагаворыш — і ўжо лягчэй. Мудрыя бабуні рацьці ніколі ні з кім не сварыцца. Дурнога чалавека не зменіш, а настрой сапсеўш... Адзінае, што засмучае негінскага паштальёна, дык гэта невялікі пакуль заробак. Але ёсць перспектыва пераехаць на працу ў Касцюковічы, а там і з фінансамі стане лягчэй, і перспектывы кар'ернага росту з'явіцца. Яго раённае кіраўніцтва ў гэтым таксама зацікаўлена. «Такіх маладых спецыялістаў трэба цаніць, — кажа начальнік раённага вузла паштовай сувязі Ірына Каваленка. — Наша служба развіваецца, з'яўляюцца новыя паслугі, мяняюцца формы працы. Трэба пастаянна удасканальваць свае веды, вучыцца чамусьці новаму. І такія неабякавыя да прафесіі людзі, як Станіслаў, справе толькі на карысць».

па многае паспяваюць расказаць: і пра жыццё ў савецкія гады, і пра вайну. Хлопцу ўсё цікава. Ён з сумам успамінае двух ветэранаў, якія пайшлі з жыцця. Ён так прывык да іх, што першы час перажываў страту. Для тых, каму Станіслаў разнісоць газеты і пенсіі, ён таксама чалавек не чужы. Ніколі не адмовіцца прынесці вады ці дроў, а калі бачыць на вуліцы бабунку з цяжкай сумкай у руках, першы спытаецца ёй на дапамогу. Шкада старых. Хто ім яшчэ дапаможа, калі дзеці і ўнукі ў горадзе? На жаль, некалі вялікія вёскі паступова выміраюць. Восі Чырвоная Слабада, дзе калісьці былі і школа, і клуб, некалькі гадоў таму трапіла ў разрад перспектывных. А следам за ёй — і Васілеўка. Цяпер гэтыя вёскі абслугоўвае перасоўная пошта. Людзі паціху прывыклі да змен, хаця пры сустрэчы прызнаюцца паштальёну, прамногае паспяваюць расказаць: і пра жыццё ў савецкія гады, і пра вайну. Хлопцу ўсё цікава. Ён з сумам успамінае двух ветэранаў, якія пайшлі з жыцця. Ён так прывык да іх, што першы час перажываў страту. Для тых, каму Станіслаў разнісоць газеты і пенсіі, ён таксама чалавек не чужы. Ніколі не адмовіцца прынесці вады ці дроў, а калі бачыць на вуліцы бабунку з цяжкай сумкай у руках, першы спытаецца ёй на дапамогу. Шкада старых. Хто ім яшчэ дапаможа, калі дзеці і ўнукі ў горадзе? На жаль, некалі вялікія вёскі паступова выміраюць. Восі Чырвоная Слабада, дзе калісьці былі і школа, і клуб, некалькі гадоў таму трапіла ў разрад перспектывных. А следам за ёй — і Васілеўка. Цяпер гэтыя вёскі абслугоўвае перасоўная пошта. Людзі паціху прывыклі да змен, хаця пры сустрэчы прызнаюцца паштальёну,

Філатэліст

ТЭХНІКА, ВЯДОМАЯ ЎСІМ!

Міністэрства сувязі і інфарматызацыі Рэспублікі Беларусь 30 студзеня 2015 года выпусціла пяць новых паштовых марак з серыі «Машынабудаванне Беларусі». На іх седлавы цягач МАЗ-6440 РА, універсальнае шасі МЗКЦ-600100, кар'ерны самазвал БЕЛАЗ-75710, колавы трактар Беларус-2422 і экскаватар-пагрузчык АМКАДОР-732.

Прадукцыя гэтых машынабудавніцых прадпрыемстваў вядома не толькі ў Беларусі, але і далёка за яе межамі. Кар'ерныя самазвалы «БЕЛАЗ», трактары «Беларусь», грузавыя аўтамабілі «МАЗ», спецтэхніка «Амкадор» і «Волат» Мінскага завода калёсных цягачоў даўно ўжо з'яўляюцца нацыянальнымі брэндамі. Яшчэ большай папулярнасці тэхнікі паслужыць, магчыма, серыя марак. У дзень іх выпуску ў абарачэнне ў сталічным аддзяленні сувязі № 1 (крама «Філатэлія», вуліца Маскоўская, 16) адбылося спецыяльнае гашэнне на канверце «Першы дзень».

Традыцыі

Найлепшую марку вызначаем разам!

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства паштовай сувязі «Белпошта», як заўсёды калегіяльна, плануе вызначыць найлепшую марку 2014 года. Дзякуючы гэтаму спецыяльнаму конкурсу, членам журы, прапануюцца два спосабы. Першы з іх — наведваць раздзел «Філатэлія» на сайце прадпрыемства (www.belpost.by), скачаць бланк анкеты і, назваўшы ў ёй нумары найлепшай паштовай маркі альбо паштовага блока, высласць на электронны адрас: zavadskaaya@belpost.by. Другі спосаб — наведваць любое аддзяленне паштовай сувязі нашай краіны, азнаёміцца з умовамі конкурсу, запіўчы прапанаваную анкету і з пазнакай «Конкурс» накіраваць яе (у канверце) на адрас выдавецкага цэнтру «Марка» РУП «Белпошта»: пр. Незалежнасці, 10, 220050, г. Мінск. Сярод усіх удзельнікаў апытання, якія з 16 лютага да 18 сакавіка дашлюць лісты з правільна запоўненымі анкетамі, будучы разыграны прызы — наборы філатэлістычнай прадукцыі. Нагадаем, што ў Беларусі конкурс на найлепшую паштовую марку года традыцыйны. Ледзь перамогу ў ім атрымаў паштовы блок «1025-годдзе Хрышчэння Русі» (мастацкае афармленне Івана Лукіна).

Сам я ў тэхніцы — не вельмі. Калі не скажаць горшага. Нават з веласіпедам. Камеру памяншы ці там, напрыклад, ланцуг падцягнуць — з гэтым я яшчэ справілюся. А вась што-небудзь больш складанае... Еду на веласіпедзе ў школу. І вась у перад самай школай пачалі ў мяне педалі пракручвацца, калі ледзь мацней націсну. Ды яшчэ з нейкім здэзелівым шчоўканнем. Ды так, што ехаць немагчыма. Нічога не зробіш. Злез, вяду свайго двухколавага сябра. Падыходзіць Антон, вучань дзевятага класа. — Што здарылася, Генадзь Патровіч? Тлумачу яму, у чым бяда. Потым стаўлю веласіпед каля сцяны і ў школу хутчэй. Да заняткаў яшчэ больш за паўгадзіны, але сёння я дзяжурны па школе. Трэба за парадкам глядзець, а я і так ледзь не спазніўся праз веласіпед. Дзяджур, а пра яго стараюся і не думаю нават: пра тое, як дамоў на ім ехаць даведзешца... Але хвілін праз пятнаццаць, не болей, заходзіць Антон, рукі нейкай анучынай выцірае. — Усё, — кажа, — Генадзь Патровіч. Парадак. Больш шчоўкаць не будзе. Не паверыў я. Выйшаў, сеў, праехаў крыху... Сапраўды. І не шчоўкае, і не пракручвае. — Што ты там зрабіў? — пытаюся. — Ды нічога асаблівага. «Вусікі» крыху падагнуў. Цёмны лес днём — гэтыя «вусікі». А Антон... ды ён ужо матачыкі рамантаваў. Сам сабе «Яву» сабраў з двух няспраўных, па вёсцы на ёй ганяе. — А ў хвіні не разбіраецца зусім. І ў бялоўці таксама. Але, здаецца мне, з такімі рукамі хлопец не прападзе. Нават без маіх прадметаў. Калі толькі не сап'ецца... Генадзь АЎЛАСЕНКА

Дзённік настаўніка

ЯК ПРСТА СТАЦЬ ЧАРАЎНІКОМ

Усе без выключэння вучні, нават тыя, якім хімія аніяк не даецца і якія яе на слых нават не пераносаць, любяць назіраць хімічныя дэманстрацыі. Ды і як жа іх не любіць! Вось, напрыклад, гарэнае магнію. З выгляду метал як метал, а падпаліш — гарыць асляпальным полымем. Яшчэ ім вельмі падабаецца бурная рэакцыя натрыю з вадою. Бегае па вадзе маленькі серабрысты «калабочак» і аж успывае час ад часу. Бегае і знікае па-ступова... а потым знікне зусім... Глядзяць на мяне вучні, вочы гарыць. — Генадзь Патровіч, а дзе можна магнію дастаць? А дзе натрыі прадаецца? — Навошта вам яны? — пытаюся. Пытанне маё чыста рытарычнае. І так зразумела. — Дык дзе іх можна купіць? — Нідзе! — расчароўвае я новых піратэхнікаў. — Не прадаюцца яны. — Шкада! А то б мы з іх... — Вось таму і не прадаюцца! Яшчэ вельмі падабаецца дзецям, калі раствор раптам змяняе колер. Быў бясколерны і раптам, уяўляецца, малінавы! А потым з малінавага — зноў бясколерны! — Генадзь Патровіч, дык вы, аказваецца, крыху чарунік! Дробязь, а прыемна.

Сяброўкі Дзве дзяўчынкі-сяброўкі. Сяброўцы, здаецца, з самага першага класа, заўсёды сядзяць разам. Абедзве вучаніца на «выдатна» і значна лепш за іншых дзяцей у класе. І крыху сапборнічэ паімж сабой за першае месца ў класе. На жаль, адной з іх дакладная навукі (матэматыка, хімія...) даюцца многія лягчэй, чым сяброўцы. Але тую вучнючаю надзвычайна стараннасць і ўсёадпаведнасць. Дома (я ведаю) яна займаецца ўрокамі да самай позняй ночы і таму часта адказвае нават лепш за сваю таленавітую сяброўку. Мала хто здагадваецца, чаго ёй гэта каштуе...

Чыя праўда?

Вучні малодшых класаў вельмі любяць з кожнай дробязю да настаўніка бегаць. Асабліва адзін на аднаго скардзіцца альбо паклёбнічаць. Потым, з узростам, гэта праходзіць. Не ва ўсіх, праўда... — Ты чаму, Вася, учора ў школе не быў? — пытаюся ў хлопчыка. — Кароў пасвіў, — адказавае той. — Учора наша чарга была. Што ж, гэта даволі важка прычына. Кароў пасвіць па чарзе... без дзяцей тут ніяк не абыйсця. І як тут ні прыводзь гутаркі з бацькамі — гэта было, ёсць і будзе. Пакуль будучы кароў у вёсках... — Ды маніць ён усё! — не вытрымлівае дзяўчынка з суседняй парты. — Іх чарга аж пасля нашай! А ён, пэўна, зноў на рыбалку бегаў! — Я кароў пасвіў! — упарта стаіць на сваім хлопчык. — А чаргу мы проста заманілі! Каму верыць? Гаты хлопчык, Васіль, і сапраўды рыбак заўяты. І зманіць можа вельмі лёгка, не першы раз ужо з гэтым сутыкаюся... Так што, хутчэй за ўсё, дзяўчынка-суседка мае рацыю: не пасвіў Вася аніякіх кароў, а ўрок прагуляў... Але ж не падабаецца мне, калі вучні адзін на аднаго даносаць! Няхай нават і з самымі добрымі намерамі... А некаторыя настаўнікі, ведаю, тое нават заахваваюць...

3 ТАКІМІ РУКАМІ НЕ ПРАПАДЗЕ

Сам я ў тэхніцы — не вельмі. Калі не скажаць горшага. Нават з веласіпедам. Камеру памяншы ці там, напрыклад, ланцуг падцягнуць — з гэтым я яшчэ справілюся. А вась што-небудзь больш складанае... Еду на веласіпедзе ў школу. І вась у перад самай школай пачалі ў мяне педалі пракручвацца, калі ледзь мацней націсну. Ды яшчэ з нейкім здэзелівым шчоўканнем. Ды так, што ехаць немагчыма. Нічога не зробіш. Злез, вяду свайго двухколавага сябра. Падыходзіць Антон, вучань дзевятага класа. — Што здарылася, Генадзь Патровіч? Тлумачу яму, у чым бяда. Потым стаўлю веласіпед каля сцяны і ў школу хутчэй. Да заняткаў яшчэ больш за паўгадзіны, але сёння я дзяжурны па школе. Трэба за парадкам глядзець, а я і так ледзь не спазніўся праз веласіпед. Дзяджур, а пра яго стараюся і не думаю нават: пра тое, як дамоў на ім ехаць даведзешца... Але хвілін праз пятнаццаць, не болей, заходзіць Антон, рукі нейкай анучынай выцірае. — Усё, — кажа, — Генадзь Патровіч. Парадак. Больш шчоўкаць не будзе. Не паверыў я. Выйшаў, сеў, праехаў крыху... Сапраўды. І не шчоўкае, і не пракручвае. — Што ты там зрабіў? — пытаюся. — Ды нічога асаблівага. «Вусікі» крыху падагнуў. Цёмны лес днём — гэтыя «вусікі». А Антон... ды ён ужо матачыкі рамантаваў. Сам сабе «Яву» сабраў з двух няспраўных, па вёсцы на ёй ганяе. — А ў хвіні не разбіраецца зусім. І ў бялоўці таксама. Але, здаецца мне, з такімі рукамі хлопец не прападзе. Нават без маіх прадметаў. Калі толькі не сап'ецца... Генадзь АЎЛАСЕНКА

Узровень-40

ЦАЦКІ І ЗАБАВЫ САВЕЦКАГА ДЗЯЦІНСТВА

Днямі кала крэмы ў чарговы раз назаўра, як дзіця літаральна заходзіла ў плачы, патрабуючы ад бацькоў машынку. «У цябе іх дома — безліч!», — марна спрабавалі супакоіць тыя хлопчыкі... Часта чуо і назаўра, якія гаджэты патрабуюць і атрымліваюць ад дарослых цяперашнія дзеці. А потым малыя не могуць адравацца ад іх экрану.

...А ў майм дзяцінстве большасць цацак была драўлянымі. Больш за тое — самаробнымі. А яшчэ мы гулялі на грошы. У пзўым узросце ў кожнага з вулічнай кампаніі ў кішэнях ляжалі напачатку нажы і «пугачы», а потым — калода карт...

МОДА на гульню на грошы — «у капейкі» — узнікла, калі вучыўся, мабыць, класе ў пятым-шостым. Сутнасць яе вельмі простая. На пераменце не дзеўе ў ціхіх месцах на кукішках збіралі ахвотныя хлопчачы. У зашчуным кулаку трэба было выставіць сваю «стаўку». Звычайна гэта былі манеты па 1, 2, 3, 5, радзей па 10, 15 і 20 капеек. 50-капеечнымі амаль ніхто не гуляў, тым больш металічнымі рублямі. Як правіла, пераважалі жоўтыя медзякі — сума невялікая, а манетак магло быць шмат. А чым іх больш, тым цікавей. У каго сума была найбольшай, той пачынаў гульні. Усе манеткі прысутных ён збіраў у прыгарышчы, трос іх, а потым кампактна кідаў на падлогу.

Дзі-н-н-н... Была дамова наконт «арла» і «рошкі». Напрыклад, ігроч адразу забіраў сабе ўсе манеты, якія ляжалі «карлом» уверх, і меў права на першы ход. Любоў ішчай манетай з кучкі трэба было ударыць па астатніх, каб адна (ці яе мага больш), падкочыўшы, перавярнулася з «рэшкі» на «арла». Калі гэтага не адбывалася, права ходу аддавалі ішчаму. Але спрактыкаваня, пачаўшы гульнію, маглі скончыць яе з першага ходу...

і тут так налаўчыліся, што вельмі часта гульні ішла, як той казаў, у адны вароты.

БОЛЬШ сур'ёзнай і не такой бяспечнай забавой былі «пугачы», з якіх «стралаялі» пры дапамозе сёркі ад запалак. «Пугач» — гэта невялікі кавалек металічнай трубка ад палінай сістэмы аўтазатнік. Галоўнае, каб яна была без шва, інакш «зброю» магло разарваць у руках. Адзін канец трубка сплюшчвалі і загіналі пад вуглом 90 градусаў. Потым бралі звычайнае цацкі, верхнюю частку з плешкай таксама згіналі на 90 градусаў і гэты «баёк» усталілі ў трубку. На загнутыя сплюшчаны

Хтосьці можа сказаць, што атрымліваецца нейкі суцэльны вобраз заўзятых вулічных хуліганцаў. Насамрэч, большасць з нас была звычайнымі акцэбратамі, потым піянерамі, камсамольцамі. У школе мы былі такія. А на вуліцы — некалькі іншымі. Тут і першыя спробы курьці, і вылазкі ў чужыя сады па яблыкі і вішні.

Нас не маглі загнаць дадому, каб хая па паеці. Зараз дзятэй не могуць выгнаць на вуліцу, каб яны хая па падыхалі.

...Калі часам хочучь некага «зацапіць» у спрэчку, можна пацучь фразу кшталту «што тут гамазон з'яўляецца праўдай жыцця?» «Нас у дзятчстве не маглі загнаць дадому, каб хая па паеці. Зараз дзятэй не могуць выгнаць на вуліцу, каб яны хая па падыхалі». Так і было. Летам з ранку да позняга вечара мы бавілі час на вуліцы. Заскочылі на хвілку, абмакнеш туста батоны ў ваду, пасыпнеш цукрам і — назад. Або на чорны хлеб — масла з тым жа цукрам. А сябраў ужо сустракалі заўсёдыным: «Дай адкусці!» Калі пасварыўся з кім — нізавашталі... Калі становілася ўжо зусім цёмна, на ганак выходзіла маш і крычала: «Ся-ро-жа! Дамой!» А з ішчага боку чулася: «Ко-ля!» А ты ў адказ: «Ну, яшчэ крышачку!» Найлешым

канец трубка і цвік накідвалі шырокае кальцо гумы, адрэзай ад старої веласіпеднай камеры. Дзеля бяспекі трубку абмотвалі тоўстым слоем ізаляцыйнай стужкі і — можна было праводзіць «прыстрэлку». Добра наладжаны «пугач» ад адной запалкі можа бабахну на ўсё наваколле. Толькі шызы дым стаў на вуліцы. Яшчэ больш яго было ад «дымавых» з пластыкавых лінеек, але на вуліцы мы іх амаль не палілі. Выбух-пакеты — востгэта ішчая справа! Галоўным было дастаць магіні і марганцоўку. Затое потым якая кананада стала! Яшчэ каштоўным здабыткам быў карбід. З нешматлікіх тады старых металічных флаконаў ад лары ці дэзадаранту рабілі невялікія «маршчыкі». Быў і больш просты варыянт — кінучь выкарыстаня флаконы ў вонішча...

Гульні, як і цяпер разуменю, часам былі даволі жорсткія, хая на той момант мы іх такімі не успрымалі. Проста забавляўся — і ўсё. Напрыклад, адзін час захапіліся вырабам рагатак і нават адмысловых пісталетаў са стрэльбамі, якія стралялі «прабойчыкамі» — невялікімі кавалачкамі насечаных алюмініевага дроту, сагнутыя маглі пад вострым вуглом папаалам. Выкарыстоўвалі аўцінчыну гумку для мадэлявання («квадратную»), але самай «крутой» і даўгавечнай лічылася імпартаная («круглая»). Кампаніяй наскалі гару дроту, потым гнулі яго — таўкілі малаткамі і, набіўшы «прабойчыкамі» кішэні, ішлі «ваеваць» паміж сабой. Як адзін аднаму вочы не пабавіла, дагтуль здэўляюся...

але раскажу пра тыя, што мы рабілі сваімі рукамі. Для вясковай дзятвы гэты было цалкам нармальнай з'явай. Патробы былі толькі нажоўка, сякерка, малаток, стамеска ды ціскі, якія заўсёды можна было «пазычыць» з сабёўкоўскіх інструментаў.

Безумоўна, самымі папулярнымі цацакмі ў нас былі рознага кшталту стрэльбы. Прычым, гэта была не абстрактная «зброя». Мы дакладна ведалі, чым адрозніваецца вінтоўка ад карабіна, пісталет ад рэвал'вера, колькі патронаў бывае ў магазіне ці абойме. Адкуль? Мы яшчэ і чыталі шмат. Неяк я выразаў з адшкадаванай бацькам дошкі ППШ амаль у натуральную велічыню — «аўтамат» толькі крыху большым з арыгінал атрымаўся. А сябраў зноў жа амаль у натуральную велічыню самастойна выразаў і фарбаваў у чорны колер нямецкі «шмайсер». І мы імі... абмяняліся. А аднойчы я зрабіў з бярозавай цуркі «процітанкавую гранату» і падчас «бою» кінну яе на скаржыванне. «Усё, мы перамаглі!» — «З чаго б гэта?» — спыталіся «Праціўнікі». Давёў ім, што такога мала гутнага «боепрыпасу» мы яшчэ не выкарыстоўвалі. Пачуваючы патыліцы, усе пагадзіліся з гэтым аргументам.

АБСАЛЮТНА жожы ў майм дзятчстве хлопчым усе выразца любікам, вельмі палываць. Прычым, займаўся гэтым не толькі ў школе на ўроках працы, але і дома, бо, як правіла, бацькі набывалі ўвесь патрэбны рыштук ці інструменты. У старых класах многія захапляліся фатаграфаваннем. Пачыналі са «Змены 8М». Гэта былі, напэўна, самыя «наварочаныя» гаджэты нашага дзятчства. Зноў жа бацькі не шкадавалі грошай: у юных фотамастараў было ўсё ці амаль ўсё патрэбнае для гэтага занятку. Большасць збіраў маркі (не ведаючы мовы, назву краіны CUBA на іх чыталі як «Сіва»), манеты, паштоўкі, календарыкі.

...Памятаецца анекдот, які на самароз з'яўляецца праўдай жыцця? «Нас у дзятчстве не маглі загнаць дадому, каб хая па паеці. Зараз дзятэй не могуць выгнаць на вуліцу, каб яны хая па падыхалі». Так і было. Летам з ранку да позняга вечара мы бавілі час на вуліцы. Заскочылі на хвілку, абмакнеш туста батоны ў ваду, пасыпнеш цукрам і — назад. Або на чорны хлеб — масла з тым жа цукрам. А сябраў ужо сустракалі заўсёдыным: «Дай адкусці!» Калі пасварыўся з кім — нізавашталі... Калі становілася ўжо зусім цёмна, на ганак выходзіла маш і крычала: «Ся-ро-жа! Дамой!» А з ішчага боку чулася: «Ко-ля!» А ты ў адказ: «Ну, яшчэ крышачку!» Найлешым

Сяргей РАСОЛЬКА. Фота аўтара

Падводзім вынікі

ВІРАЖЫ ТВОРЧАСЦІ

Галоўны вынік за 2014 год у тым, што ў конкурсе кароткага апавядання стала больш удзельнікаў з кола тых, хто працуе на літаратурным глебе. Але і нашы звыдзюўскія аўтары працягваюць пасаці і час ад часу радуоць новымі добрымі творамі. І бываюць адкрыццямі, калі цікавае апавяданне дасылаюць менавіта чытачы нашай газеты, якім захацелася выказацца пра тое, што хвалюе, і атрымалася гэта зрабіць так, што нават журы адзначыла твор.

Дзакуй усім нашым сталым аўтарам, якія не першы год дасылаюць свае апавяданні на конкурс. Дзакуй і усім тым, хто пісаў таму, хто захацелася выказацца (сапраўды, беларуская мова адкрывае прастору для творчасці). Тым, хто дасылаў свае творы на конкурс, і напісана па-беларуску можа быць надрукаваным на старонках газеты. Хоцаяц, каб твор нёс думку і быў напісаны па-беларуску, адлюстроўваю праз выбары аўтараў беларускую рамаінасць. А тут ёсць над чым працаваць нашым аўтарам, сярод якіх ёсць прафесійныя літаратары і тыя, хто пачаў пісаць на беларускі мове пад уплывам чытання газеты. Вызначальная ўсё ж якасць і адметнасць самога твора. Вядучы конкурс 2014 года Алесь Бадак імкнуўся выбіраць для друку менавіта такія апавяданні.

Прыемна, што сярод нашых пераможцаў ёсць і новыя імёны, і імёны тых, хто з намі даўно. Прыцягнулі увагу творы сур'ёзныя, з нечаканым сюжэтам, філасофскім поглядам, з імкненнем звярнуцца да аўчынчай гісторыі, і апавяданні, якія больш «чытацкія», прадстаўляюць гісторыі з жыцця (што ў кантэксце газеты ўспрымаецца натуральна). Такім чынам, вшчумем:

- 1-я прэмія — Святлана Магілеўчык, апавяданне «Віражы лёсу» (6 сакавіка 2014 года).
2-я прэмія — Аляксандр Брыт, апавяданне «Транзітны эпізод» (19 ліпеня 2014 года).
3-я прэмія — Мікола Чарняўскі, апавяданне «Васелле ў Налібоках» (29 мая 2014 года).
Дыпломам адзначаны Юры Станкевіч за апавяданне «Морлак» (21 жніўня 2014 года) і Віктар Варанец «Апошняя паляванне Стэфана Баторыя» (31 ліпеня).

Неузабаве ў сценгах рэдакцыі адбудзецца ўзнагароджанне, куды запрашаем усіх лаўратаў і дыпламантаў. Удзячнасць інфармацыю можна па кантактных тэлефонах у Мінску: 287 18 69 альбо +375 29 6910249 (Velcom).

Да ўвагі ўдзельнікаў конкурсу апавяданняў «Звязды» ў 2015 годзе!

Конкурс працягваецца і адкрыты для ўсіх — як для прафесійных літаратураў, так і для тых, хто вышыроў толькі наспрабаваць свае сілы, выказаць свае набальствы думкі ці парадаваць чытачоў поглядамі на нейкія падзеі ці з'явы.

Умовы: разглядаецца толькі адно апавяданне ад аднаго аўтара (!) памерам да 5 машынапісных старонак (ці да 10-12 тысяч знакаў). Гэта павінна быць апавяданне на беларускуй мове, якое нідзе дагтуль не друкавалася. Рэдакцыя пакідае за сабой права не рэагнзаваць і не вяртаць творы.

Апавяданні накіроўваеце на адрас: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а, газета «Звязда», з пазначай «На літаратурны конкурс». Можна дасылаць апавяданні на электронны адрас: info@zvyazda.minsk.by таксама з пазначай «Літаратурны конкурс».

Шаноўныя аўтары! Абавязкова паведамляйце сваё прозвішча і імя (сапраўднае), імя па бацьку, дакладны паштовы адрас і поўныя пашпартныя звесткі (нумар, кім і калі выдданы, асабісты нумар), а таксама кантактны тэлефон. Калі ласка, напішыце колькі слоў пра сябе: чым займаецеся, калі і пад уплывам чаго пачалі пісаць.

Вядучым конкурсу ў 2015 годзе застаецца пісьменнік Алесь Бадак, рэдактар літаратурнага часопіса «Польмя». Найлешым апавяданні, пададзеныя на конкурс, будучь надрукаваны на старонках газеты з выплатай ганарару. Грашовыя прэміі атрымліваюць пераможцы пры пададзеным выніку.

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении 18 февраля 2015 года повторных торгов по продаже единым комплексом имущества, принадлежащего ОАО «ОРГПИЩЕПРОМ»

Table with 2 columns: Item description (Предмет торгов) and Lot details (Лот). It lists various lots of property and equipment for sale, including land plots, buildings, and machinery.

Торги проводятся в соответствии со статьями 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения торгов по продаже имущества, принадлежащего ОАО «ОРГПИЩЕПРОМ», утвержденным организатором торгов. К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, заключившие с организатором торгов соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, внешние задаток, а также представляющие организатору торгов следующие документы:

заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копия свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копия устава (для юридических лиц); копия платежного документа о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона. Задаток перечисляется на расчетный счет УП «Минской городской центр недвижимости» № 3012104971019 в региональной дирекции № 700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369, УПД 190398583 в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе. Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и не включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона. Затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель аукциона (единственный участник торгов) в течение трех рабочих дней со дня проведения аукциона. Информация о затратах, порядке и сроках их возмещения доводится до сведения участников перед началом аукциона при заключительной регистрации под подписью. Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (единственным участником торгов) заключается после предъявления копии платежных документов о перечислении суммы затрат и подписываемся в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов. Оплата стоимости приобретения имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (единственным участником торгов) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи, но не позднее 30 календарных дней со дня проведения торгов. Торги проводятся 18 февраля 2015 года в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукцион. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 02.02.2015 по 16.02.2015 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам — до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6. Телефоны для справок: (017)327-48-36 (УП «Минской городской центр недвижимости»); (029)257-01-84 (ОАО «ОРГПИЩЕПРОМ»).

Объявление о торгах. Table with columns: Name of the object (Наименование имущества), Lot number (Лот №), Owner (Собственник), Location (Местонахождение), Date and time of sale (Дата и время проведения торгов), and Information about the organizer (Справка об организаторе торгов).

Полисы обязательного страхования гражданской ответственности владельцев транспортных средств на территории Республики Беларусь серии ВР №№ 2815276-2815285 считать недействительными в связи с утерей.

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ

Государственное производственное объединение «Минскстрой» 220050, г. Минск, ул. К. Маркса, 13А. Режим работы: с 8.30 до 17.45, перерыв 13.00-14.00, тел.: 327-52-36, 226-03-01. Зарегистрировано решением Мингорисполкома от 18 января 2007 г. № 140 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей № 100071325. Сведения о жилых домах, в строительстве которых, выполняя функции заказчика, принимал участие застройщик в течение 3-х лет, представляющих сведения опубликования настоящей декларации, с указанием фактических сроков строительства: ул. Чичурина, д. 6 — 10 мес., ул. Чичурина, д. 12 — 11 мес., ул. Чичурина, д. 14 — 18 мес., ул. Чичурина, д. 18 — 17 мес., ул. Чичурина, д. 20 — 27 мес., пр-т газеты «Правда», д. 3 — 24 мес., ул. Панченко, д. 10 — 11 мес., ул. Панченко, д. 10А — 12 мес., ул. Матусевича, д. 56 — 23 мес., ул. Г. Ширмы, д. 7 — 18 мес., ул. Одинова, д. 54 — 13 мес. Объединение осуществляет строительство объекта «Жилой дом № 1 по генплану в квартале улиц Горького, Шаранговича, лесопарк «Медвежий». Свидетельство (удостоверение) № 500/1591-345 о государственной регистрации создания земельного участка площадью 0,1450 га и возникновения права пользования на него от 16 июля 2014 года. Проектом предусматривается строительство крупнопанельного, двухсекционного, 16-этажного, 127-квартирного жилого дома на базе изделий серии М464-М с теплоподъемом, «теплым» чердаком, незадымляемой лестничной клеткой. Начало строительства жилого дома — 24 декабря 2014 года. Предположительный срок ввода в эксплуатацию в соответствии с ПОС — 27 декабря 2015 года. Проектно-сметная документация прошла в установленном порядке государственную экспертизу от 28.02.2014 № 1005-60/13 с дополнением № 650-60/14 от 31.10.2014. Договор строительного подряда от 23.12.2014 № 187С-12-14, генподрядчик — ОАО «МАПИД». Договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться с гражданами, нуждающимися в улучшении жилищных условий по направлениям администрации районов города Минска на строительство квартир №№ 1, 2, 3, 4, 5, 9, 13, 17, 21, 25, 29, 33, 37, 41, 45, 49, 53, 57, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 72, 76, 80, 84, 88, 92, 96, 100, 104, 108, 112, 116, 120, 124, 125, 126. Предметом договора будет являться строительство жилого помещения. Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади квартир с учетом выполнения внутренних отделочных работ составляет: 9 107 929 руб. — для граждан, нуждающихся в улучшении жилищных условий, без господдержки; 8 546 314 руб. — для граждан, нуждающихся в улучшении жилищных условий, получивших господдержку. В состав общего имущества в многоквартирном жилом доме, которое подлежит передаче в долевую собственность, входят: межквартирные лестничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые и иные шахты, коридоры, крыльца, технические этажи и подвал, другие места общего пользования, несущие, ограждающие несущие конструкции, механическое, электрическое, сантехническое и иное оборудование, находящееся внутри жилых и нежилых помещений. Заявления о долевом строительстве квартир будут приниматься (регистрироваться) через 5 календарных дней, а договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться через 7 календарных дней после опубликования настоящих изменений в проектную декларацию в кабинете 105, по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 13А непосредственно с гражданами, подавшими заявления, либо с их представителями, действующими на основании доверенности, оформленной в установленном законодательством порядке. Генеральный директор Н.В.Милошевич

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ ОБЪЕКТА СТРОИТЕЛЬСТВА

«Проект застройки (общественно-жилой комплекс) территории в границах пр. Независимости — границы ландшафтно-рекреационной зоны 85 ЛР1 — ул. Скорины — продолжение ул. Калиновского (проектируемой)». 4 очередь строительства. Жилой дом №47 по г/п со встроенно-пристроенными помещениями торгово-административного назначения

Информация о Застройщике: Застройщик (Заказчик) — иностранное общество с ограниченной ответственностью «ЗОМЕКС ИНВЕСТМЕНТ» зарегистрировано Минским горисполкомом 9 сентября 2008 г. в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 191061449. ИООО «ЗОМЕКС ИНВЕСТМЕНТ» с 2011 г. по 2014 г. были судены в эксплуатацию многоквартирные жилые дома в г. Минске по ул. Петра Мстиславца: дома №№ 1, 2, 4, 5, 20, 22, 24. Место нахождения (юридический адрес) застройщика: 220114 г. Минск, ул. Петра Мстиславца, д. 4, пом. 165, ком. 2, телефон: 269-32-90. Режим работы: понедельник — пятница: с 8.30 до 17.30, обед: 13.30-14.30, выходные дни: суббота, воскресенье. Отдел продаж расположен в мобильном офисе на территории застройки «Маяк Минска» за Национальной библиотекой. Режим работы отдела продаж: понедельник — пятница: с 8.30 до 20.00, суббота, воскресенье — 10.00-20.00, без обеда. В соответствии с Указом Президента Республики Беларусь от 12 ноября 2009 г. № 541 «О реализации отдельных инвестиционных проектов в г. Минске» застройщик осуществляет реализацию инвестиционного проекта по строительству в г. Минске многофункционального комплекса общественно-жилой застройки «Маяк Минска» в границах просп. Независимости — ландшафтно-рекреационной зоны 85 ЛР-1 — ул. Скорины — продолжения ул. Калиновского (проектируемой). Информация о проекте: Цель строительства — выполнение инвестиционного проекта застройки (общественно-жилой комплекс) территории в границах пр. Независимости — границы ландшафтно-рекреационной зоны 85 ЛР1 — ул. Скорины — продолжения ул. Калиновского (проектируемой), предусматривающего строительство объектов жилых и общественных зданий. В реализации проекта осуществляется на основании акта выбора места размещения земельного участка от 07.10.2008 г. и акта выбора места размещения дополнительного земельного участка от 28.10.2008 г. Благоустройство территории предусматривает: — открытие автопарковки для временного хранения транспортных средств населения, посетителей и работников административных помещений; — площадки для игр детей, отдыха взрослого населения и хозяйственных целей; — озеленение дворовые территории (в составе застройки микрорайона). Многоквартирный жилой дом № 47 по генплану: Дом № 47 (по генплану) входит в состав 4-й очереди строительства объекта «Проект застройки (общественно-жилой комплекс) территории в границах пр. Независимости — границы ландшафтно-рекреационной зоны 85 ЛР1 — ул. Скорины — продолжения ул. Калиновского (проектируемой)». 1-секционное 25-этажное (включая цокольный этаж) жилое здание, высота типового этажа — 3 м, высота верхнего — 3 м «в чистоте», высота

■ «Навіны 102»

Грошы кліентаў турфірмы папаўнялі кішэню яе менеджара

У дачыненні да 29-гадовага менеджара сталічнай турфірмы, які займаўся продажам замежных тураў, завезена крмінальная справа. Яго падазраюць у прывасенні грошай кліентаў. Мяркуюцца, што гаворка можа ісці пра 120 мільёнаў рублёў.

Паводле інфармацыі Цэнтральнага РУУС г. Мінска, малады чалавек у канцы 2013 года прыехаў у Беларусь з Узбекістана, ажаніўся, атрымаў від на жыхарства. У лістападзе мінулага года ён уладкаваўся ў турыстычную фірму менеджарам па продажы тураў за мяжу. Відаць, спецыялачы сутнасць справы, малады чалавек і прымудзіў схему хуткага ўласнага ўзбагачэння. Ён стаў браць перадаплату, а ў некаторых выпадках — і поўны кошт тура. Пры гэтым заключаў з кліентамі дагаворы, але фактычна арганізацыя падарожжаў не займалася. Проста забіраў грошы і траціў іх на свае патрэбы. Напрыклад, сужэнцы, якія вырашылі з'ездзіць у Тайланд, перадалі менеджару больш за 26 мільёнаў рублёў. На просьбу выдаць чэк пачулі, што заключаны дагавор і з'яўляецца пацвярджэннем аплаты. Сужэнцы паверылі і пачалі чакаць часу вылету... Такім жа чынам іншыя кліенты чакалі свае «туры» ў Ірданію, на Гаа, у Еўропу.

Кіраўніцтва фірмы пачало падазраваць нешта надбавачнае, калі выявіліся некалькі заключаныя дагаворы, па якіх не была ўнесена перадаплата. Але малады чалавек патлумачыў, што кліенты не змаглі ўнесці грошы, але абяцалі зрабіць гэта пазней. Аднак заказчыкі тураў гаварылі зусім іншае... Пасля гэтага менеджар перастаў выходзіць на працу і адказаць на тэлефонныя званкі. Кіраўніцтва фірмы звярнулася ў міліцыю. Туды ж падалі адпаведныя заявы і дзевяць падманутых кліентаў. Агулам яны адалі маладому чалавеку больш за 120 мільёнаў рублёў. Завезена крмінальная справа. Падазраваны пачаў пакрываць нанесены падманутым кліентам шкоду і ўжо вярнуў грошы траім з іх.

Сяргей РАСОЛЬКА

Узровень злачыннасці памяншаецца

Ва ўпраўленні ўнутраных спраў Віцебскага аблвыканкама журналістам расказалі пра дзейнасць міліцыі ў мінулым годзе.

— Ацэньваючы рэагаванне нарадаў міліцыі на паведамленні і заявы аб правапарушэннях, 83,5% аптычна адзначылі высокую аператыўнасць пры звароце па тэлефоне «102» — гэта самы высокі паказчык у краіне, — адзначыў Ігар ЯЎСЕЕЎ, начальнік УУС Віцебскага аблвыканкама. Што тычыцца ўзроўню злачыннасці, назіраецца зніжэнне колькасці зарэгістраваных здарэнняў. Усіх злачынстваў было ўчынена меней на 8,2%, а па лініі крмінальнага вышуку памяншэнне на 11%.

Расказваючы аб узаемадзейні грамадзян, грамадскіх арганізацый і міліцыі, генерал-маёр паведамаў, што на тэрыторыі Віцебскага вобласці дзейнічаюць 565 добраахвотных дружнаў агульнай колькасцю каля 6,4 тысячы чалавек. Толькі летась з іх уздзелам раскрылі тры злачынствы, затрымана 3245 правапарушальнікаў...

Генерал-маёр Яўсеў пракаментаваў некаторыя «гучныя справы». Бадай, самай вядомай стала затрыманне сенатара, кіраўніка прадпрыемства «Віцебская бройлерная птушкафабрыка». Жанчыне і яе намеснікам інкрымінаецца прычыненне шкоды адкрытаму акцыянернаму таварыству на агульную суму больш за 4 мільярд рублёў. Былі завезены крмінальныя справы і ў дачыненні грамадзян Расіі і краін Прыбалтыкі.

Паводле слоў начальніка УУС, гучныя могуць быць таксама крмінальныя справы, завезеныя ў дачыненні да шэрагу намеснікаў старшын райвыканкамаў...

Аляксандр ПУКШАНСКІ

6 ВЫКЛАДЧЫК У ДРУГІМ ПАКАЛЕННІ

Нядаўна, напярэдадні Дня беларускай навукі, у ліцэі БДУ за ўласны дасягненні ўзнагароджвалі ачынных вучоных. Нагрудны знак Міністэрства ўнутраных спраў «За адзнаку» атрымаў загадчык кафедры філасофіі і ідэалагічнай работы Акадэміі Міністэрства ўнутраных спраў, кандыдат культуры і мастацтваў Сяргей МАСЛЕНЧАНКА. Карэспандэнт «Звязды» скарыстаўся гэтай нагодай і падрабязна распяў Сяргея Валер'евіча пра студэнцкую моладзь, вобраз сучаснага міліцыянера і навуковыя інтарэсы.

Выбраў бацькоўскую сцяжыну

— Падобнае прызначэнне стала для мяне лёгкай нечаканасцю, — прызнаецца Сяргей Масленчанка. — У акадэміі вялікі навуковы калектыў (больш за 150 кандыдатаў навук), і апынуцца ў кампаніі ўзнагароджаных, безумоўна, пачасна. Але падобнае дасягненне лічу ўзнагародай усёй кафедры. 90 працэнтаў нашых супрацоўнікаў маюць навуковую ступень. Апошнім часам кафедра дэманструе значныя вынікі і ў плане навуковых даследаванняў, і ў распрацоўцы электронных вучэбна-метадычных комплексаў.

— Вы ўжо тры гады ўзначальваеце кафедру. А калі наогул адчулі інтарэс да філасофіі?

— Я з самага дзяцінства цікавіўся гісторыяй беларускай культуры. Але мне не хацела займацца канстатацыйным фактам, бо я заўжды быў схільны да аналізу. А таму вырашыў у 1995 годзе паступаць на аддзяленне культуралогіі, дысцыпліны, якая вырастае з філасофскай культуры. Мая адукацыя адначасова і культуралагічная, і філасофская. У мяне, дарэчы, ёсць яшчэ і дыплом юрыста, але за сваё жыццё ніколі не пашкадаваў аб тым, што вучыўся на філасофскім факультэце.

— Пра гэтым вы яшчэ і падпалкоўнік міліцыі.

— Усе мае сваякі служылі. Адзін дзядзька — у авіяцыі, другі — у танкавых войсках, тата быў артылерыстам. А Сяргей Мікалаевіч Каданчык, дзядзька і хросны маёй бабулі, прайшоў дзве вайны, вызваляў ад фашыстаў Новааросійск і стаў Героем Савецкага Саюза. У Акадэмію МУС я патрапіў па размеркаванні і ў сваю чаргу таксама хацеў атрымаць званне.

— Бацькі паўплывалі на ваш жыццёвы выбар?

— Мой бацька працаваў дырэктарам у розных школах Асіповіцкага раёна, а маці ў сваё 65 гадоў і дагэтуль выкладае ў школе нямецкую мову. Атрымліваецца, што я выкладчык у другім пакаленні!

— За 15 гадоў выкладання ў акадэміі вы адчулі, як змяніліся пакаленні студэнтаў?

— За гэты час студэнт сапраўды змяніўся. Калі напрыканцы 1990-х студэнты былі выхаванцамі савецкай школы адукацыі, сучасная беларуская моладзь зусім іншая. На жаль, па

ўзроўні ведаў яны саступаюць папярэднікам. Але, як заўважыў міністр адукацыі, студэнты горш не сталі. Яны сталі іншымі. З імі трэба інакш працаваць.

Што тычыцца нашых курсантаў, многія выкладчыкі, якія па сумяшчальніцтве выкладаюць у цывільных універсітэтах, кажуць, што ў нас працаваць камфортна. І гэта, напэўна, спецыфіка ўсіх сілавых вышэйшых навучальных устаноў. Наш курсант падрыхтаваны, самаарганізаваны, не мае праблем з дысцыплінай на занятках. Зразумела, роскід у ведах характэрны студэнтам

фарміруе ў абыяцеля прызнае стаўленне да героя. Сярод міліцыянераў хапае тых, хто ў вольны ад працы час выконвае неўласцівыя абавязкі і ратуе жыцці людзей. Праўда, не ўсе праваахоўнікі з-за сваёй сціпласці гатовы пра гэта падрабязна расказаць, і не ўсе гатовы пра гэта напісаць. Як паказвае аналіз, найбольшы інтарэс выклікае «эксн», сюжэты, звязаныя з жорсткімі сілавымі вышэйшымі навучальнымі ўстановамі. Таксама цікавіць, але падобных публікацый у прэсе сапраўды не хапае.

Субкультура хакераў перарасла сябе

— Між іншым, вы згадалі пра інтэрнэт, а ён непасрэдна звязаны з вайсковым інтарэсам — субкультурай хакераў.

— Гэтай тэмай я зацікавіўся напрыканцы мінулага стагоддзя. Тады было зразумела, што інтэрнэт — гэта новая з'ява, якая можа змяніць свет. Канадскі вучоны Маршал Маклоэн сказаў: «Калі Гутэнберг стварыў друкаваны станок, змяніўся светапогляд людзей. Узнікла «Галактыка Гутэнберга». А амерыканец Мануэль Кастэльс напісаў аб тым, што ўжо надыйшла «Галактыка Інтэрнэт». Сёння актыўна адбываецца віртуалізацыя. Палітычныя партыі, пратэсныя рухі пачынаюць актыўна дзейнічаць праз інтэрнэт. Эканоміка ўжо даўно ў інтэрнэце. Што казаць, калі пазней сайты каштуюць больш, чым буйныя і паспяховае прадпрыемствы.

— За гэты час ваш інтарэс не памяншыўся?

— Ён змяніўся. За 15 гадоў субкультура хакераў перарасла сябе. Яны перасталі быць романтикамі накітавалі хіпі і бітнікаў, якія прываблівалі другіх людзей і з'яўляліся аб'ектамі для пераймання. Хакеіры напачатку «узломлівалі» камп'ютары, жартавалі, пісалі транскія праграмы. А цяпер дзіцячыя савольны пераары і кібер-злачынствы, практычны шпіянаж. Сёння існуе рызыка атрымання хакеірамі доступу да доволі небяспечных рэсурсаў для чалавецтва ці асобы ўзятай краіны. Гэта тычыцца і ўкаранення шкодных праграм у сістэмы забеспячэння бізнесу атамных электрастанцый. І, як заўважылі спецыялісты з Ізраіля і Ірана, падобныя спробы ўжо адбываліся. Значна віртуалізаваныя краіны знаходзяцца пад большай пагарзай, чым астатнія.

— Сяргей Валер'евіч, вашу апошняю манатграфію «Сацыяльная структура сеткавай прасторы» выдалі ў 2011 годзе. Аднак змены ў інтэрнэце адбываюцца востра і хутка. Ці плануеце выдаць новую працу?

— Так, і гэта будзе спроба вызначыць механізм віртуалізацыі, выяўлення пэўных законамернасцяў у гэтым працэсе. Галоўная ідэя задумы мае практычны напрамак: пошук форм стварэння і рэалізацыі праекта віртуальнага ўрада Беларусі. Многія дзяржавы ўжо ажыццявілі падобныя праекты. Пэўныя крокі ў гэтым напрамку ўжо зроблены ў нашай краіне. Хацелася б гэта ажыццявіць у нас значна лепей, і ў тым ліку абагульніць замежны вопыт, зрабіць практычныя парадкі для органаў улады.

— У эпоху сучаснага грамадства інфармацыйны прадукт з'яўляецца найважнейшай каштоўнасцю. Чалавек успрымае інфармацыю праз кароткія паведамленні ў інтэрнэце, тэлы, стужкі навін... Паўтор станоўчых вобразаў

■ Увага! Конкурс!

Паядынак журналістаў

Міністэрства ўнутраных спраў праводзіць конкурс на найлепшае асвятленне ў сродках масавай інфармацыі дзейнасці органаў унутраных спраў і ўнутраных войскаў Беларусі.

Да ўдзелу запрашаюцца творчыя калектывы і асобныя журналісты, тэлеаператары, фотакорэспандэнты, супрацоўнікі інтэрнэт-сайтаў, пазаштатныя аўтары. У тым ліку супрацоўнікі міліцыі і ваеннаслужачыя.

Палажэнне аб конкурсе ўключае 7 намінацый. Тры з іх («Найлепшы інтэрнэт-праект», «Найлепшая раённая газета» і «Найлепшая фотарапраца») прадстаўлены ўпершыню. З 2015 года браць удзел у конкурсе могуць фатографы і прадстаўнікі інтэрнэт-СМІ.

Да разгляду прымаюцца матэрыялы, якія размешчаны ў сродках масавай інфармацыі і інтэрнэце з 1 студзеня па 31 снежня 2014 года.

Працы з абавязковай пазнакай «На конкурс» трэба накіраваць не пазней за 20 лютага 2015 года на адрас: 220030, г. Мінск, вул. Гарадскі Вал, 4, Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, ўпраўленне інфармацыі і грамадскіх сувязяў.

Дасланыя матэрыялы не рэзэндуюцца і не вяртаюцца, а прадстаўленыя з парэшаннем умоў — не разглядаюцца. Акрамя таго, асабліва ўвагу трэба надаць правільнаму афармленню заяўкі.

Падрабязная інфармацыя пра ўмовы правядзення конкурсу, парадак прадстаўлення прац і правы афармлення размешчана ў раздзеле «Акцыі» на афіцыйным сайце МУС (www.mvd.gov.by).

■ Актуальная праблема

«МОЛАДЗЬ ЗАМАНІЛІ «ЛЕГАЛЬНАСЦЮ» СПАЙСАЙ»

ШТО ШТУРХАЕ ДЗЯЦЕЙ ДА НАРКОТЫКАЎ?

Па апошніх звестках у краіне амаль у 4 разы павялічылася колькасць крмінальных спраў, звязаных з нарказлачынствамі з удзелам непаўналетніх. Яшчэ некалькі гадоў там здавалася, што сітуацыя ў гэтай сфэры пад кантролем, аднак падлеткавая нарказлачынства нечакана пачала набіраць абароты. Па каментарый мы звярнуліся да Віталія ЯНЧЫНА, начальніка аддзела арганізацыі работы інспекцый па справах непаўналетніх упраўлення прафілактыкі МУС.

— **Заканадаўства.** Злачынствы, звязаныя з распаўсюджаннем наркотыкаў, з'яўляюцца для нас сапраўднай праблемай, — заўважае Віталій Алегавіч. — Летась падлеткі здзейснілі 464 злачынствы, звязаныя з незаконным абаротам наркотычных сродкаў. Найбольш прырост адзначаны ў Віцебскай вобласці (у 8,8 раза). Але чым абумоўлены падобныя лічбы? У 2013 годзе ў заканадаўства ўнеслі паняцце «аналаг», праз што спайсы пачалі падпадаць пад гэтую групу наркотыкаў. А дзясні, звязаныя з псіхаактыўнымі рэчывамі, — кваліфікавацца як злачынствы. Чым больш псіхаактыўных прэпаратаў адносілі да наркотыкаў, тым больш фіксавалі правапарушэнняў.

Яшчэ 19 лістапада мы першыя на Камісіі па справах непаўналетніх пры Савецкі Міністраў прапанавалі знізіць узровень адказнасці за распаўсюджанне наркотыкаў. І праз два тыдні даведаліся, што падобная норма ўключана ў праект, які прайшоў праз Адміністрацыю Прэзідэнта. У выніку ўзмацнілі адказнасць за продаж наркотыкаў на тэрыторыі навучальных устаноў, уварылі кваліфікаваны артыкул пра збыт наркотыкаў заведома непаўналетняму (незалежна ад месца

распаўсюджвання. Прынятыя неабходныя меры (і ўзмацненнем крмінальнай адказнасці) дзеля таго, каб як мага хутчэй праблема вырашалася і гэтая бяда не павялічылася сярод моладзі.

— **Прычыны ўжывання.** Падлеткі наогул схільныя да разнастайных залежнасцяў. Моладзь калісьці заманілі «легалінасцю» спайсаў. І за перыяд васьмі гадоў «легалінага» хаджэння наркотыкі ўкараніліся. Для многіх іх ужыванне — нешта нахвалтае пад гэтую групу наркотыкаў. А дзясні, звязаныя з псіхаактыўнымі рэчывамі, — кваліфікавацца як злачынствы. Чым больш псіхаактыўных прэпаратаў адносілі да наркотыкаў, тым больш фіксавалі правапарушэнняў.

Яшчэ 19 лістапада мы першыя на Камісіі па справах непаўналетніх пры Савецкі Міністраў прапанавалі знізіць узровень адказнасці за распаўсюджанне наркотыкаў. І праз два тыдні даведаліся, што падобная норма ўключана ў праект, які прайшоў праз Адміністрацыю Прэзідэнта. У выніку ўзмацнілі адказнасць за продаж наркотыкаў на тэрыторыі навучальных устаноў, уварылі кваліфікаваны артыкул пра збыт наркотыкаў заведома непаўналетняму (незалежна ад месца

меў судзімасць. Яны пайшлі па другім коле. У адпаведнасці з антынаркотычным дэкрэтам распаўсюваюць пытанне аб адкрыцці профільных лясчэбна-выхавальных устаноў для іх рэабілітацыі.

Аднак мы выканалі толькі першы этап у вялікай працы. Цяпер важна не пусціць новых спажываўцаў у маладзёжны асяродак, не знізіць сярэдні узрост нарказлачынцаў.

— **Што да прафілактыкі,** правядзення за апошні час мерапрыемстваў па тлумачэнні небяспечнасці, наступстваў ужывання наркотыкаў, пачынаюць даваць плён. Пасля ўступлення ў сілу антынаркотычнага дэкрэта мы зноў пайшлі ў школу. Праводзім трэнінгі, размаўляем з бацькамі, настаўнікамі, выхавальцамі інтэрнатаў, якім даем падрабязную інфармацыю. Даводзім, што ўзрост наступлення крмінальнай адказнасці за дзясні, звязаныя са збытам наркотыкаў, зніжаны з 16 да 14 гадоў, тлумачым тэрміны знявольнення. Падчас зямовых канікул правялі рэйды па дыскацэ і клубах, месцах, дзе канцэнтруюцца непаўналетнія.

— **Наша мэта ўсё ж такі не ў тым, каб пасадзіць чалавека за крапу.** Мы імкнемся папярэдзіць здзяйсненне падобнага правапарушэння. На маю думку, такія дзясні засцерагаюць падлеткаў ад злачынстваў. У школах цяпер пачаў праходзіць тэспіраванне на ўжыванне псіхатропных рэчываў і ананімнае анкетаванне. Абагульненыя вынікі, атрыманыя з анкет, дазваляюць нам своечасова скарыстацца сваю прафілактычную працу.

Праўда, сённяшняе тэндэнцыя сведчыць пра тое, што колькасць новых спажываўцаў становіцца меншай. І яна не расце. За злачынствы пераважна затрымліваюцца тых, хто ўжо знаходзіцца на ўліку ў міліцыі альбо

памерамі дакладна не саступае тым, якія штодня ва ўніверсітэтах набываюць студэнты. Кормяць тут добра. Бацькам ваеннаслужачых за гэта хвалівацца дакладна не трэба. Але гэтай сытуацыі таксама ёсць сваё тлумачэнне.

— **Наш паёк адрозніваецца ад тых, які выдаткоўваюць ваеннаслужачым у іншых вайсковых часцях унутраных войскаў,** — падкрэслівае лейтэнант Арцём Назарук, афіцэр харчовай службы. — Усё ж такі мы з'яўляемся брыгадай спецыяльнага прызначэння і для спецыялізацыі існуе дадатковы паёк. Ваеннаслужачым даюць больш мяса, рыбы... Штодня яны атрымліваюць кефір, агародніну і яйкі. У нас сапраўды харчуюцца больш разнастайна і каларыйна. Многія нават прызнаваліся, што так насчытана не елі нават дома. Хлопцы напраўляюцца, актыўна пачынаюць займацца спортам. А калі ў горадзе — эпідэмія грыпу ці прастуды, мы абавязкова кладзем на стол цыбулю і часнок.

Аднак, калі табе нават гэтага не хапіла, набыць шакладны батончык ці які-небудзь кекс можна ў буфет, што працуюць на тэрыторыі часці. Спецназаўцам у вольны час дазваляюць чываець у размяшчэнні роты, але захоўваць там прадуктывыя перадачы бацькоў — забаронена.

Яшчэ адной мясцовай «фішкай» называюць так званыя «Дні ім'яніннікаў». Маёр Валерыя Анохіна, начальнік службы выхавальчай работы, кажа, што падобныя мерапрыемствы ў сталовай ладзяць два разы на месяц. Хлопцы, якія нядаўна адзначылі свой дзень народзінаў, запрашаюць у асобнае памяшканне,

рыткуюць стол. Каб стварыць хатнюю атмасферу, гатуюць стравы нацыянальнай кухні (бабку) і віншуюць са святам.

Наглядзячы на тое, што ты знаходзішся ў сталовы (хоць і армейскай), свае адметнасці адразу кідаюцца ў вочы. Па-першае, у звычайнай сталовай вы ніколі не ўбачыць мядка, які дэгустуе стравы і падчас спілківання кантралюе раздачу ежы. Па-другое, ядуць тут выключна з посуду, вырабленага з нержавеючай сталі, бо яна лічыцца найбольш зносастойкай. А па-трэцяе, снядак, абед і вачэрзу хлопцам гатуюць іх таварышы па службе.

Шэф-повар і яго каманда

Сяргей Варабей — чалавек, які лепш за ўсіх ведае кулінарныя густы ваеннаслужачых. Вось ужо 16 год ён па кантракце працуе ў гэтай вайскавай часці, займае пасаду кухара-інструктара. Сяргея, наогул, добра ведаюць ва ўнутраных войсках. Ён восем разоў удзельнічаў у конкурсе прафесійнага майстэрства і чатыры разы атрымліваў перамогу ў гэтых кулінарных спаборніцтвах. У свай час ён закончыў вучылішча па спецыяльнасці «кухар», а пасля трапіў на тэрміновы службу на кухню вайскавай часці 3214. Яго дзяснім пашанцавала. Калі бацька на хатняй кухні адказвае за гарачае, жонка (кандытар па прафесіі) — за усё салодкае. Вось дзе раздольле!

У белаі кашулі кухара, з закасанымі рукавамі, ён нагадвае героя адной кулінарнай кінастужкі.

— Я па тэлебачанні таксама глядзеў і «Пякельную кухню», і адпаведныя тэлесерыялы, — апераджае маё пытанне ўсмешлівы суразмоўца, у падчыненні якога 10 чалавек. — Праўда, такіх боек, як там, у нас ніколі не бывае. Бо калектывы добры: імкнемся адзін аднаго падтрымліваць. Калі казаць па-сучаснаму: я для іх — шэф-повар, а яны для мяне — су-шэфы, мае памочнікі.

Сяргей запуская нас на кухню. Справа стаіць вялікая электракатлы, у якіх ваеннаслужачыя робяць гарбату, вараць суп, кашу. Злева — шэраг памішаканяў, дзе кожны адказвае за сваю «дзялянку». У адным — мянцё посуд, у другім — абвальваюць мяса, у трэцім — спецыяльнай «штampoўкай» ператвараюць брыкетны сметанковага масла ў маленькія шайбы, якія пасля патрапіць на талеркі вайскоўцаў. Крыху далей хлопцы паніруюць рыбу, а пасля будзе яе смажыць.

«Штампоўка» ператварае брыкетны сметанковага масла ў маленькія шайбы.

На кухню, між іншым, проста так не патрапіш. Адбор праводзяць яшчэ ў ваенкамаце. Звычайна туды прапаюваюцца ісці тым, хто мае спецыяльную адукацыю. Кожны музіць савчыць за знешнім выглядкам. Штодня перад выхадом яны абавязкова праходзяць медагляд, і толькі пасля перапраўлення ў спецаддзённе накіроўваюцца выконваць свае абавязкі. Па сталовы кожны дзень мяняецца нарад. Гэтых ваеннаслужачых, дарэчы, можна адрозніць і па колеры адзення. Калі на кухарах выключна белая форма, нарад носяць працоўную, карычневую ўніформу.

На Масленіцу прыгатавалі 3 тысячы біліноў!

— А ці рабілі ваеннаслужачыя вам кампліменты за смачныя стравы? — пытаюцца ў Сяргея Варабей. — Падобнае таксама можна пачуць. У сённяшняй моладзі адсутнічае рэжым. Пагулялі ў камп'ютар, пагрушчылі чыпсы — і ўсё. А тут трэба кіравацца распа-

радам дня, харчавацца тры разы на дзень. Падобнае адчуць калісьці нават на сабе. І, калі нехта кажа, што ў войску нармальна не кормяць, я гэтаму не веру. Дзедзе, а ў нас байца кормяць добра.

Цікава, што раз на тыдзень — дзень нацыянальнай кухні. Для хлопцаў гатуюць драпікі, пікуць бульбу. Супы, дарэчы, у меню не паўтараюцца. Штодня — новы: капуса, расольнік, боршч, суп са шчаўем, з макаронаў...

— **А якая стравы з'яўляецца сапраўдным салдацкім хітом?** — Бабка са сметанай і драпікі. Ваеннаслужачыя часам нават не могуць паверыць, што ў салдацкай сталовы падобнае наогул гатуюць.

Цікава, што мясцовыя кухары гатуюць не толькі для ваеннаслужачых, але і для гасцей. Напрыклад, на Масленіцу вараць кашу, рыткуюць гарбату і выпякаюць да 3 тысяч біліноў. Увесь працэс займаў да 8 гадзін! Пры гэтым сталовай тут працуе амаль бесперапынна. Нават ноччу на кухню заступаюць кухары, якія для вялікай каманды спецазаўцаў гатуюць сытны снядак.

Матэрыялы выпуску падрыхтаваў Тарас ШЧЫРЬ.

■ На свае вочы

А ВЫ БІТБОКС СПЯВАЦЬ ЗМАГЛІ Б?

У новым тэлешоу таленты з народу будуць спяваць, танцаваць і дэманстраваць гнуткасць цела і лоўкасць рук

Пачынаючы з гэтай суботы, у эфіры тэлеканала «Беларусь 1» выходзіць маштабнае шоу талентаў «Я магу!». Яркія, кранальныя, незвычайныя і, безумоўна, адораныя беларусы з усіх рэгіёнаў краіны прадставяць на суд публікі і журы 120 творчых нумароў у розных жанрах. Пераможцам, як водзіцца, зможа стаць толькі адзін, і менавіта ён атрымае галоўны прыз — аўтамабіль Geely EX7 і значную суму грошай у дадатак. А пакуль інтрыга толькі закручваецца, «Звязда» зазірнула на здымкі першых шасці паўфіналаў праекта і даведалася, хто і чым будзе ўраджаць, а хто — судзіць канкурсантаў.

— Здымаем усё ў рэжыме non-stop. Удзельнікам даецца пэўны час, за які яны павінны паказаць, на што здольныя. Амаль 2 дзсяткі камер задзейнічаны на сцэне і баксайджы — там зроблі асобнае памажканне, што мы называлі «пакоём перажыванняў». У ім з нашымі удзельнікамі працуе Юра Вашчук, а камунікацыю паміж журы і канкурсантамі выдуювае другі вядучы шоу Дзмітрый Новік. У эфіры вы пабачыце адначасова тое, што будзе адбывацца і на сцэне, і за яе межамі, — тлумачыць пабудову праекта яго кіраўнік, намеснік дырэктара тэлеканала «Беларусь 1» Волга Шлягер. — Пастаянны судзіць у нас двое: тэлеведучая Святлана Бароўская і наш

каментарыі журы, потым падчас выпуску навін вядучы аб'явіць пра адкрытыя лініі для галасавання, а пасля «Панарамы» зноў вяртаем у эфір і падводзім вынікі. Галасаванне гледачоў будзе адбывацца ў рэжыме рэальнага часу, але цалкам яго вынікі і лічбы ў эфіры агучацца не будуць — пазнаёміцца з імі можна будзе на сайце Белтэлерадыёкампаніі.

Дарчы, мяркуючы па спісе ўдзельнікаў першых шасці паўфіналаў, больш за ўсё творчыя беларусы любяць спяваць і танцаваць — прынамсі, менавіта гэта рабілі дзве трэці з іх. Але ў звычайны канцэрт, паводле слоў рэжысёра праекта Глеба Шапо, здымкі ўсё ж не ператварыліся: «Удзельнікі падараліся зусім розныя, і тое, як дзвярчы на сцэне ў нязвычайным для беларусаў стылі ёдлі, вельмі адрозніваецца ад бардаўскіх спяваў, а тыя, у сваю чаргу, ад выканання бітбокса, дзе чалавек імітуе голасам ударныя інструменты. А некаторыя ўраджаюць неадпаведна знешняга выгляду і вакалу: глядзіш на зусім юнага выканаўцу і думаеш, дзе ў ім хаваецца такі магутны голас. Так што атрымалася неаднастайна і, сапрады, цікава».

—Практычна ўсе канкурсанты прыязджалі ў сталічны Палац спорту, дзе праходзілі здымкі: зранку — некалькі разоў рэпэціравалі, уносілі апошнія карэкціроўкі ў свае нумары, а бліжэй да вечара апрапаналі сцэнічныя касцюмы і нервова праходжваліся за кулісамі, пакуль у зале чакалі іх выступлення

Калектыву «Віцебскія дзвярчаты»: «Песень у нас яшчэ на дзясцітак выступленняў хочпі!»

дзіўна, жорсткага духу канкурэнцыі тут не адчуваўся. «Я не думаю пра тое, што абавязкова павінен перамагчы, — падзяляўся адзін з удзельнікаў праекта, — бо нават проста трапіць у эфір першага канала, на мой погляд, ужо неабліг вынік. Але цікава і на іншых паглядзець і паслухаць, можа, чамусьці новаму для сябе навучыцца».

Вос і ўдзельнікі калектыву «Віцебскія дзвярчаты», прымуоішы добрую палову залы прытанцоўваць пад задорную яўрэйскую народную песню «Чырбым», за кулісамі аднагалосна сцяврджалі, што найперш хацелася «сябе паказаць і на іншых паглядзець».

— Калі менавіта вы выйграеце, як жа будзеце дзяліць галоўны прыз? — падкалолі іх. Але бойкія жанчыны не сумелі:

— А навошта дзяліць? Будзем па чарзе ездзіць (правы ў нас ёсць) і разам рамантаваць. Затое часцей зможам ездзіць на гастролі!

Пластычныя гімнасты і загадкавыя ілюзіянты, галасістыя выканаўцы і жвавыя танцоры, а таксама мастакі, акрабаты, самадзейныя музыканты, факіры, парадзісты, аніматары з мыльнымі пазурамі — нават строгія члены журы абмяркоўвалі паміж сабой, што часам вельмі складана вылучыць толькі аднаго найлепшага з удзельнікаў народнага шоу талентаў. Публіка ж часам літаральна разрываўся на часткі, падтрымліваючы то аднаго, то другога. І толькі вядучыя Юры Вашчук і Дзмітрый Новік, вырашыўшы не дзяліцца на «добрага і злага паліцэйскага», падтрымлівалі абсалютна ўсіх.

— Вос вы кажаце: не халіпа драйву, куражу... А мне дык усяго халіпа, і я ўзяў бы на заметку гэтага маладога чалавека, — дыпламатычна пераконваў судзіць колішні выхадзец з КВЗ Дзмітрый Новік.

— Хто там лічыць, што ў цябе рэпертуар занадта дарослы? Ты ж спорт-тама таксама захаляўся? Пажажы, калі ласка, бізэц, каб крытыкі двойчы падумалі, ці варта з табой звязвацца! — падбухтоўваў у «пакоі перажыванняў» Юры Вашчук. І, здаецца, «містару Чыэйкею» удалося зрабіць так, каб ніводны з канкурсантаў не перахваляваўся і не пайшоў з пляцоўкі засмучаным.

«А мы і не збіраемся спецыяльна нагнацца абстаноўку, наадварот, — адзначыла Волга Шлягер. — Ужо той факт, што людзі прыйшлі да нас, — сведчанне адвагі. Яны паверылі ў сябе, пераступілі праз свае комплексы, прайшлі няпросты адбор і прадэманстравалі такую шчырасць і стойкасць, якой часам варта было б павучыцца прафесійным артыстам. За кожным нумарам стаіць чалавек: аднаго безумоўна дар і талант, а ў другога можа быць асабістая захаляўная гісторыя, што таксама важна. Ва ўдзельніку шоу розны ўзрост: самай маленькай, Дамініцы Панцялеевай з Бабруйска, толькі тры гады, а сярод найстарэйшых канкурсантаў адной жанчыне — пад 90 гадоў. Але не варта думаць, што калі людзі на пенсіі, то нічога не могуць. Ім цікава жыць, і такое уражанне, быццам у гэтых людзей адкрылася новае дыханне. Яны ўсё могуць — без сумненняў!»

«А мы і не збіраемся спецыяльна нагнацца абстаноўку, наадварот, — адзначыла Волга Шлягер. — Ужо той факт, што людзі прыйшлі да нас, — сведчанне адвагі. Яны паверылі ў сябе, пераступілі праз свае комплексы, прайшлі няпросты адбор і прадэманстравалі такую шчырасць і стойкасць, якой часам варта было б павучыцца прафесійным артыстам.»

«А мы і не збіраемся спецыяльна нагнацца абстаноўку, наадварот, — адзначыла Волга Шлягер. — Ужо той факт, што людзі прыйшлі да нас, — сведчанне адвагі. Яны паверылі ў сябе, пераступілі праз свае комплексы, прайшлі няпросты адбор і прадэманстравалі такую шчырасць і стойкасць, якой часам варта было б павучыцца прафесійным артыстам.»

«А мы і не збіраемся спецыяльна нагнацца абстаноўку, наадварот, — адзначыла Волга Шлягер. — Ужо той факт, што людзі прыйшлі да нас, — сведчанне адвагі. Яны паверылі ў сябе, пераступілі праз свае комплексы, прайшлі няпросты адбор і прадэманстравалі такую шчырасць і стойкасць, якой часам варта было б павучыцца прафесійным артыстам.»

«А мы і не збіраемся спецыяльна нагнацца абстаноўку, наадварот, — адзначыла Волга Шлягер. — Ужо той факт, што людзі прыйшлі да нас, — сведчанне адвагі. Яны паверылі ў сябе, пераступілі праз свае комплексы, прайшлі няпросты адбор і прадэманстравалі такую шчырасць і стойкасць, якой часам варта было б павучыцца прафесійным артыстам.»

«А мы і не збіраемся спецыяльна нагнацца абстаноўку, наадварот, — адзначыла Волга Шлягер. — Ужо той факт, што людзі прыйшлі да нас, — сведчанне адвагі. Яны паверылі ў сябе, пераступілі праз свае комплексы, прайшлі няпросты адбор і прадэманстравалі такую шчырасць і стойкасць, якой часам варта было б павучыцца прафесійным артыстам.»

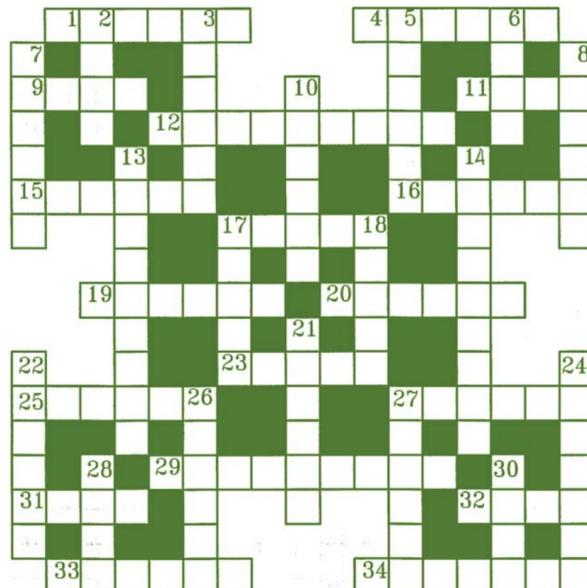
КРЫЖАВАНКА-ПЕРАКЛАД

Перакладзіце з рускай мовы на беларускую наступныя словы:

Па гарызанталі: 1. Оскорбление. 4. Сбережение. 9. Печать; пресса. 11. Горшок с узким горлышком. 12. Серьги. 15. Трясина, топь. 16. Риск. 17. Крыса. 19. Падаючая звезда. 20. Щука. 23. Личность. 25. Перловка (крупа); перловый суп. 27. Деревяшка (искусственная деревянная нога). 29. Совершенный. 31. Растительное масло. 32. Вкус. 33. Кожевник. 34. Жмых; избушка.

Па вертыкалі: 2. Грязь. 3. Порок, изъян. 5. Прогулка. 6. Толстая доска. 7. Измена, предательство. 8. Кусок (обрезок) кожи. 10. Вознесение (церк.). 13. Сообразность. 14. Чудачество; сумасбродство. 17. Ад. 18. Утка. 21. Дробь (барabanная). 22. Шпиль (арх.). 24. Капкан, западня. 26. Четверть, фаза Луны. 27. Щепотка; капля. 28. Башня. 30. Громадина (большое сооружение).

Склапа Таццяна КУЗЬМІЧ, г. Віцебск.

Перакладзіце з рускай мовы на беларускую наступныя словы:

Па гарызанталі: 1. Борозна. 4. Штырца. 9. Друк. 11. Гляк. 12. Сабудушыцца. 13. Дрыгва. 14. Дзі-вацтва. 17. Пекла. 18. Канка. 21. Пашча. 22. Спнак. 23. Цыбуля. 24. Кавалка. 25. Шпачыр. 5. Шпачыр. 6. Дрыпа. 7. Зарапа. 8. Скурапа. 10. Ушчэп. 13. Гропачэп. 14. Дзі-вацтва. 19. Зынка. 20. Шпачыр. 21. Дрыгва. 22. Дрыгва. 23. Асбоа. 24. Пашча. 25. Асбоа. 26. Шпачыр. 27. Дрыгва. 28. Шпачыр. 29. Дрыгва. 30. Шпачыр. 31. Дрыгва. 32. Дрыгва. 33. Дрыгва. 34. Дрыгва.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ПАКАШТУЙЦЕ

Салата з селядца з кукурузай

Спатрэбіцца: селядзец (салёны) — 1 шт., цыбуля рэпчатая — 1 шт., яблык — 1 шт., кукуруза (кансерваваная) — 100 г, бульба (вараная) — 4 шт., арэхі грэцкія — 50 г, аліўкі зялёныя — 12 шт., маянэз — 100 г, каньяк — 1 ст. лыжка, кроп.

Спачатку прыгатуем запраўку. Яблык пачысімі і нарэжам на невялікія кавалачкі. Змешаем маянэз і каньяк, дададзім яблык, змешаем і пакінем на 30 хвілін. Нарэзаць бульбу, аліўкі, селядзец, цыбулю. Арэхі здрабніць. Змешваем у місцы бульбу, арэхі, цыбулю, аліўкі, кукурузу. Запраўляем прыгатаваным соусам. Змешваем, выкладаем на талерку, зверху — кавалачкі селядца. Упрыгожыць дробна нарэзаным кропам.

Печыва «Грыбочкі»

Спатрэбіцца: мука — 3 шклянкі, масла — 230 г, цукровая пудра — 150 г, яйка — 2 шт., ванілін — 1 г, крухмал — 150 г, разрыхляльнік цеста — 10 г, какава-парашок — 3 ст. лыжкі.

Масла змешаць з цукровай пудрай і ўзбіць. У сумесь дадаць яйкі, ванілін і зноў узбіць. Затым дадаць крухмал, разрыхляльнік, узбіць. Прасеяць муку і зямсяціц цеста. Падзяліць яго на маленькія кавалачкі і скатаць з іх калабкі.

Бляху заслаць паперай для выпечкі і выкладзі калабкі. У міску высыпаць какаву. Рыльца бутэлькі намажыць вадой і акуць у какаву. Націснуць рыльцам бутэлькі на паверхню кожнага калабка.

Вось такія атрымліваюцца нарыхтоўкі. Духоўку нагрэць да 200 градусаў і выпякаць пячэнне 15 хвілін.

УМЕЛЫЯ РУЧКІ

Прыхватка

Часта аказваецца, што вашы прыхваткі знаходзяцца ў розных канцах кухні, калі вам трэба ўзяць якую-небудзь пасудзіну дзюма рукамі. Але гэтая праблема вельмі лёгка вырашаецца!

Неабходныя матэрыялы: два кавалкі тканіны 20x80 см, чатыры квадратныя кавалкі 20x20 см для рукавічак, дзве палоскі 7,5x20 см для аблямоўкі і адзін кавалак 10x10 см для гафтанка; кавалкі тэрмаўстойлівага сінтэзону для пракладкі — адзін кавалак 20x80 см і два кавалкі 20x20 см. Яшчэ трэба з паперы зрабіць выкройку закружленнага краю прыхваткі. Раскладзіце на працоўнай паверхні сінтэзон, заднюю дэталю добрым бокам угору, прыкладзіце ішыпкам выкройку закружленага краю і акурата рука выражце. Тое ж зрабіце з супрацьлеглым краем. Дэталі для рукавічак складзіце па дзве, праклаўшы паміж імі сінтэзон, і выражце з аднаго боку закружлены край.

Прышыць паласу 7,5x20 см добрым бокам да ўнутранага прамога краю прыкладзіце часткі рукавічкі. Змясіце дэталю з сінтэзону паміж двума кускамі тканіны кожнай рукавічкі, адштабуйце на машыцы па неапрацаваным краю. Астатнюю частку апрацуйце аблямоўкай.

Пакладзіце на працоўную паверхню спачатку сінтэзон асноўнай дэталі, затым зверху прыкладзіце дэталю з палатна добрым бокам уверх. Пасля пакладзіце на кожны край па гатовай рукавічкі. Сфастрэіце ўсё разам. Для гафтанка кавалак тканіны 10x10 см сагнуць напалову па дыяганалі добрым бокам унутр. Зрабіце шво, адступіўшы адзін сантыметр ад сагнутага краю. Адрэжце лішнюю тканіну на адлегласці 5 мм ад шва. Выверніце на добры бок. Сагнуць гафтак у напалову і прыфастрэіце ў патрэбным месцы.

Складзіце два кавалкі тканіны галоўнай дэталі разам добрым бокам адзін да аднаго. Сфастрэіце іх, пакнуўшы прыблізна 15-сантыметроваю адтуліну на доўгім краі, процілеглым таму, на якім ёсць гафтак. Адаштабуйце вакол усёй прыхваткі. Выверніце выраб на добры бок праз адтуліну. Адаштабуйце, каб яе закрывць.

НЕСПРЫЯЛЬНЫЯ ДНІ І ГАДЗІНЫ У ЛЮТЫМ

- нядзеля, 15.30 — 24.00
- панядзелак, 0.00 — 19.30
- серада, 7.30 — 24.00
- чацвер, 0.00 — 7.30
- субота, 0.00 — 19.30
- нядзеля, 15.30 — 24.00
- аўторак, 0.00 — 9.00
- чацвер, 7.30 — 18.30
- 14 субота, 0.00 — 23.00
- панядзелак, 21.30 — 24.00
- пятніца, 4.00 — 22.30
- нядзеля, 3.00 — 24.00
- аўторак, 5.00 — 24.00
- серада, 0.00 — 7.00
- чацвер, 11.30 — 24.00
- пятніца, 0.00 — 14.30
- субота, 19.30 — 24.00

НАРОДЖАННЯ 31 студзеня

НАРОДЖАННЯ 1 люты

Гэтыя людзі — аб'екты агульнай увагі, асобы грамадска актыўныя. Ім патрэбна, каб іх ацанілі і зразумелі, інакш іх можа напаткаць дэпрэсія і яны стануць замкнёнымі ў сабе. Яны маюць лёгкі характар, таму іх часта не ўспрымаюць сур'ёзна. Праз гэтыя яны часта прымаюць адчайныя намаганні змяніцца, стаць жорсткімі, абразлівымі, рэзкімі, крытычнымі. Але дарэмна грэбуюць увагай людзей — захапленне, якое ідзе ад іх, дапамагае зруйнаваць горы, хутка спыніцца, падзяляючы радасць быцця. Аднак, каб заваяваць свет, яны павінны шанаваць унутраную волю і быць больш незалежнымі ад меркавання грамадства.

Здзіўляць і ўзрушаць навакольных сваімі ідэямі — вось тое, што іх адрознівае. Упартыя, валавыя, упэўненыя ў сабе, гатовыя да любых абставінаў, энергічныя і малайцаватыя, але часта імпульсіўныя і нецярплівыя, яны падтрымліваюць сяброўства з многімі, але не любяць сябе. Славалюбівыя, але нерашучыя, з развітай сілай розуму і логікай, але здольныя кінуцца ў стыхію пачуццяў і звычай, народжаныя 1 лютага ўсё жыццё трымаюцца на мяккіх паміж душэўнай стойкасцю і эмацыянальнай уразлівасцю. Іх прыродны дар — інтуіцыя, якую ім неабходна развіваць, таму што толькі яна здольна спалучыць бурныя і разнастайныя рысы ў адной асобе.

Выставы

ЗАПАТОЕ МАСТАЦТВА

У палацім Цэнтры рамёстваў і нацыянальных культур праходзіць выстаўка «Народныя карані залатэ мастацтва». Там можна убачыць творы выхаванцаў узорнай студыі «Беларуская саломка» Палацкага раённага цэнтра дзяцей і моладзі. Іх аўтары сталі пераможцамі III рэспубліканскага конкурсу «3 рога ўсяго многа» ў намінацыі «Найлепшыя творчы праект».

Работы выкананыя ў традыцыйным беларускім стылі ў тэхніцы аплікацыі саломкай і пляцення з саломкі.

Аляксандр ПУКШАНСКІ

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	8.59	17.48	8.49
Віцебск	8.53	17.33	8.40
Магілёў	8.49	17.38	8.49
Гомель	8.40	17.40	9.00
Гродна	9.13	18.04	8.51
Брэст	9.08	18.10	9.02

ЗАЎТРА

Геамагнітная ўзрушэнні

ГРОДНА 733мм рт.сл. -3...-1°C 0...+2°C	МІНСК 726мм рт.сл. -2.0°C -2.0°C	МАГІЛЕЎ 741мм рт.сл. -1...+1°C -2.0°C
БРЭСТ 731мм рт.сл. -5...-3°C +2...+4°C	ГОМЕЛЬ 734мм рт.сл. 0...+2°C +1...+3°C	

Абазначэнні:

- невялікія геамагнітныя ўзрушэнні
- слабая геамагнітная бура
- малая геамагнітная бура

...у суседзях

ВАРШАВА -1...+1°C	КІЕЎ 0...+2°C	РЫГА 0...+2°C
ВІЛЬНЮС 0...+2°C	МАСКВА +1...+3°C	С-ПЕЦЯРБУРГ 0...+2°C

УСМІХНЕМСЯ

Недасведчаныя грыбнікі заблукалі ў лесе і два дні елі ўсе грыбы, якія трапіліся. Цяпер іх знайшлі, але іх паказанні разыходзяцца. Не сыходзяцца нават эпохі.

Дзеці — кветкі жыцця!
Маша (2,5 года) разліла ў ваннай амаль увесь шампунь. Маці не паспявае рот адкрыць, каб выказаць сваё абурэнне, як чую бацьдэрае:
— Мама, давай дамоўміся, што я цябе буду слухацца!

Агромнысты механічны мядзведзь, які рухаўся ад дотыку, па задумцы павінен быў прыцягнуць людзей у гандлёвыя цэнтры.

А стварыў велізарную чаргу ў прыбырально.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРПІОКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч**

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЛЕГІЯ: Н. ДРЬПА (намеснік галоўнага рэдактара), Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А.КІРЬЦЮК, А.ЛЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), Н.РАСОЛЬКА, С.РАСОЛЬКА, А.СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В.ЦЕЛЯШУК, П.ЦІМОШЫК

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыі: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджванне — 287 18 38, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовыя самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандантаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай воблі: (017) 292 21 03; бухгалтэрыі: 287 18 81.

<http://www.zviazda.by>; ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: info@zviazda.minsk.by, e-mail: reklama@zviazda.by

(для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўдаюцца супадаючымі з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадруж матэрыялы, апублікаваныя ў «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрэдакцыя ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛП № 02330106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.772. Індэкс 63850. Зак. № 340.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30
30 студзеня 2015 года.